

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

A 5166

HELDENDADEN
DER
HOLLANDERS,
SINTS DE AFVAL DER
BELGEN
IN 1830.

MET PLATEN.

72

434.4/HELDEN

TREBOAR

TRESOAR

052 3132 0

HELDENDADEN

EN

EDELE KARAKTERTREKKEN.

*Ik zou al de schatten van de wereld niet verkiezen,
voor mijne liefde tot het vaderland.*

EPAMINONDAS.

A detailed engraving of a man in military uniform standing on a pedestal, surrounded by flags and a lion. In the background, soldiers are marching. The scene is set outdoors with a cloudy sky. The man is wearing a bicorne hat and a sash. The lion is lying down, looking towards the viewer. The background shows a line of soldiers marching towards the left. The sky is filled with clouds. The overall style is that of a 19th-century engraving.

A 566
Digitized by Google

AAN MIJNEN ZOON.

*Ik heb voor u, mijn zoon! uit Hollandsch
bloed gesproten,
De dappre en edle daan van uw tijdgenooten,
Roemruchtig door hun trouw, aan land en
vorst gewijd,
Onwinbaar in den slag, menschlievend na den
strijd,
Geschetst, met dat gevoel, dat mij in vuur deed
blaken,
Wanneer wij van VAN SPEYK, HOBELYN of ELDERS
spraken,
En gij, met heel uw ziel, aan mijne lippen
hong,
Als ik van 's Konings deugd, of beide prinsen
zong;
(Die prinsen, rijk in moed en wijs beleid te
gader,
Het waardig evenbeeld van hun doorluchten
vader!)*

*Leer op hun voetspoor nu, om 't even in wat
stand,
Wat gij, in latren tijd, verplicht zijt aan uw
land,
En duldt niet, dat een Belg den dierbren grond
der vadren,
Of wie uw regten krenkt, dien ongestraft zou
nadren,
Noch schenden wat geen oog nog ooit geschon-
den zag,
De onbezoedelde eer van Hollands heilge vlag!
En laat uw jeugdig hart hun voorbeeld diep
bewaren;
Dan gaat dit tijdsgewricht, in spijt den stroom
der jaren,
Niet vruchteloos voorbij, nooh stelt een nieuw
geslacht,
De zoete hoop te loor, die 't vaderhart ver-
wacht.*

J. DAANE.

Haarlem,
Slagtmaand, 1832.

HELDENDADEN

EN

EDELE KARAKTERTREKKEN

DER

HOLLANDERS,

SINDS DEN AFVAL VAN BELGIË, TOT HEDEN.

1.

De barre winter was voorbij. De eerste dagen der lieve lente, lokten de stedelingen naar het veld en boden dat bekoorlijk gezigt, die zachte schakering van duizend bloemen in het jeugdig groen aan, waarnaar wij in de laatste dagen van den herfst, of, omringd van sneeuw en ijs, zoo dikwijls verlangen.

De goede natuur behoefde dan ook geen driemaal hare uitnoodiging te herhalen, of de heer VAN KRAAIJENHORST was met zijn

viertal luistergrage kinderen in de omme-
streken van het bloemrijk *Haarlem*, en
dwaalde in de nabijheid der ruïne *Brede-
rade*, het bekoorlijk *Bloemendaal* en het
oude *Heemstede* om, en genoten op die
stille en gezonde wandelingen al dat genoe-
gen, dat nog verhoogd wordt door een
aangenaam onderhoud.

Het was altoos de bedoeling van den heer
VAN K., om zijne jeugdige spruiten reeds
vroeg vaderlandsliefde in te boezemen, en
door verhalen, het zij uit den ouden tijd,
of van latere dagen, hunne jeugdige gemoede-
ren op te wekken, en hun te doen beseffen, dat
de grond hunner geboorte, dat *Holland*,
hun lieve vaderland, wel *klein*, maar ook
rijk was in voorbeelden van schitterende
daden, door groote mannen bedreven, of
zielroerende en hartverheffende karakter-
trekken, waarbij niet zelden een traan in
onze oogen welt.

En kon het wel anders, lieve jeugd! of
al aanstonds moest zich de aandacht van
den heer, VAN K. tot de jongst verloopene
gebeurtenissen bepalen, bij het verzoek der
kinderen, om weer het een of ander nuttig

verhaal te hooren? te meer daar HUGO, de jongste van het viertal, aan de blonde MINA en de schalksche KUNEGUNDE op de arduinen trappen van het kasteel van *Brederoode*, nog den naam aanwees van HOBEIN, door zijne oudste zuster EMMA, het vorige jaar daarin gegrift.

« Welaan dan, » (zeide de heer VAN K.) « bij den aanvang van onze lentewandelingen, wil ik dan ook weder volgaarne aan uw verzoek voldoen, en daar het eene ontegenzeggelijke waarheid is, dat wij sedert bijna twee jaren een tijdvak beleven, zoo *merkwaardig* voor de geschiedenis, als *onvergetelijk* voor ons, die het geluk hebben dit tijdperk bij te wonen, een tijdvak, waarin zich *Hollands grootheid, kraacht en zelfstandigheid* zoo schitterend voor de oogen van geheel *Europa* heeft ontwikkeld en blijft staande houden; zoo zullen wij van het begin des afvals van *België*, tot heden, ons verlustigen in de *heldendaden en edele karaktertrekken*, door onze landgenooten bedreven bij onderscheidene gelegenheden, zoowel te water als te land. »

« Niet zelden hebt gij u als het ware ge-

spiegeld in de groote daden uwer voorouders, thans moogt gij u dan verheffen op die van uwe tijdgenooten."

Dit onderwerp was de kinderen regt naar hunnen zin, en de heer VAN K., die meermalen ondervonden had, dat kleine tafereelen den besten indruk maakten op het hart van zijne lievelingen, begon zijn eerste tafereel aldus:

2.

België was sinds vijftien jaren van ongekenden voorspoed, onder de vaderlijke regering van onzen regtvaardigen en verdraagzamen koning, tot zulk eene hoogte van eer en aanzien geklommen, als het niemand te voren gekend had. De fabrieken waren bloeiende, de nijvere ingezetenen genoten, ieder in zijnen kring, bescherming en aanmoediging, en menig laag dak, menig klein huisje, werd, door den voorspoed van deszelfs bezitter, in zijne betrekkingen, het zij als winkelier, of fabrikteur, in een aanzienlijk

huis, ja in een paleis veranderd, zoodat reizigers, die nu drie jaren geleden, *Brussel* en *Gent*, of andere groote steden bezochten, na een afwezen van tien jaren, uit verbazing de handen in elkander sloegen, en zich met regt over zoo veel voorspoed verwonderden.

Die voorspoed echter, lieve kinderen! en de daaruit ontstane weelde, was te groot voor *België*.

Dat, anders om deszelfs vruchtbaren grond zoo bevoorregt land, in stede van de weldaden te achten, die het onder het wijs beheer van onzen geëerbiedigden koning genoot, werd *ondankbaar*; schond de duurste eeden welke onderdanen aan den vorst, en wederkeerig, verbinden, sloeg baldadig aan het muiten, verbrak alle banden en viel van *Holland*, van koning **WILLEM** schandelijk af.

Verontwaardigd over zulk eene allersnoodste handelwijs, sloot zich *Oud-Nederland* eendragtig met liefde en vertrouwen óm zijnen vorst, hernieuwde de vroeger gezworene eeden van trouw en liefde aan *Oranje*, en ziedaar de oorlogsfakkel ontstoken, tusschen de, den ko-

ning getrouw geblevene Nederlanders en de afvallige Belgen.

Het smeulende vuur des oproers barstte door geheel *Braband* ter lichtelaaije vlammen uit, won veld, beroerde de gemoederen der soldaten, maakte menig verrader, die eerloos land en vorst afviel, maar stuitte op onze grenzen, waar, als door eenen tooverslag, in eenen verbazend korten tijd de landzaat gewapend stond, om den vaderlandschen grond te verdedigen, en tegen onoverwinbare sterkten, als de citadel van *Antwerpen* en het zoo geducht versterkt *Maastricht*.

Gij kunt wel denken, dat het verdrijven der Hollandsche soldaten, die hunnen koning getrouw bleven en in onderscheidene Brabandsche steden in bezetting lagen, niet zoo geredelijk toeging; aan onze zijde streed men met *moed* en *trouw* voor eene regtvaardige zaak, tegen eenen verbitterden en opgeruiden hoop muitelingen, welke, bang voor een' eerlijken strijd, uit kelders en ramen moorddadig op de onzen vuurden, terwijl zij de hielen lieten zien, wanneer zij in het open veld tegenover de onzen stonden.

Met innig genoegen, mogten wij dan ook menig blijk van oudvaderlijke dapperheid, koene onversaagdheid en blanke trouw in de onzen opmerken.

Al aanstonds ontmoeten wij in de eerste dagen van October eenen opmerkingswaardigen trek van *moed* en *standvastigheid*, in eenen zeventien jarigen jongeling, LOUIS ELDERS, uit den fatsoenlijken burgerstand te *Haarlem*, in het jaar 1813 geboren en den 14den September van het jaar 1830, uit eigene beweging, vrijwillig in 's konings dienst getreden bij het depôt der landmagt No. 33. Hij was naauwelijks drie weken in dienst, of het oproer in *België* barstte uit, en de jeugdige soldaat, die zich eene goede behandeling van het geweer, in dien korten tijd had eigen gemaakt, rukte met zijn bataljon, het hart vol moed, naar *Antwerpen*. Hier *bivouakeerden* zij eenige dagen, tusschen even gemelde handelstad en *Lier*, en raakten den 18den met de opstandelingen, of zoogenaamde *blauwkielen*, in gevecht. De moedige jongeling, gesterkt door een heilig vuur van trouw en vaderlandsliefde, kende geen gevaar, had het ge-

luk, als een goed schutter er dadelijk door een wel getroffen schot, twee neêr te leggen. Onversaagd dringt hij voorwaarts, en ofschoon de vijand vijf honderdmaal sterker in getal was, blijft hij, onder de oogen van zijnen kapitein, die den moedigen jongeling gadeslaat, al voorwaarts *tirailleren* en legt er achterevolgens door zijn wisse schot, nog *tien* neder. — Wat dunkt u, van zulk eenen jongen held?... Naauwelijks de koningsrok aan het lijf, pas vijf en dertig dagen soldaat, of... in het vuur, en dat met eene koele bedaardheid, moed en trouw, welke zijne officieren, die veertig jaren dienst telden, deden verwonderd staan.

Op dien zelfden dag plaatste hij zich in eene boerenwoning aan den weg, en bestookte uit deze positie de oproerigen met zulk een in het ooglopend goed gevolg, dat de muitelingen een stuk geschut lieten aanrukken en het huis onder den voet schoten. Zoo veel moeds bleef dan ook niet in dezen zeventien jarigen jongeling onopgemerkt noch onbeloond, en onze geëerbiedigde koning, voor wiens edel hart het eene behoefte is, deugd en dapperheid te beloonen, beschonk

dezen jeugdigen krijgsman met het eerekruiſ der militaire WILLEMS-orde, vierde klasse.

HUGO.

Dat doet mij regt goed!

De heer VAN K.

Ik ſtel u, mijn zoon! den jongen ridder ten voorbeeld, en ik vleije mij, dat niet alleen gij, maar geheel de Nederlandsche jeugd, zich aan dezen jongeling zal ſpiegelen.

EMMA.

Deze koninklijke onderscheiding voor zijnen betoonden moed, moet wel zeer ver eerend en aangenaam voor zijne ouders geweest zijn.

De heer VAN K.

Voorzeker! en niet alleen voor zijne ouders, maar ook voor zijne stadgenooten, voor *Haarlem* in het algemeen. En bij het vermelden van zijne heldendaad, mag ik u niet verzwijgen de *loffelijke zedigheid*, welke dezen dapperen jongeling bijblijft; eene *zedigheid*, waardoor hij, wars van alle praal en pronk, — helaas! tegenwoordig zoo vaak de eigenschap der jonge lieden! — aan zijne ouders en gemeenzame

vrienden, in woorden en brieven betuigde, « dat hij niets meer, dan zijne beste pogingen heeft aangewend voor zijne landgenooten, en met vreugd zijn leven had gegeven, zoo hij daardoor den strijd voor zijn vaderland had kunnen eindigen. »

HUGO.

O! ik gevoel al het edele van zulk eenen jongeling.

De heer VAN K.

In later tijd, en na het bekomen van het *eerekruis*, tot de bezetting van het kasteel van *Antwerpen* behoorende, bleef hij ook niet achter. De dappere ridder was mede van de partij, die de lunet *St. Laurens* bezette, en men telde hem onder de twee honderd vijftig man, die van het kasteel, in de eerste dagen van Augustus 1831, den uitval deden, ter bescherming dergenen, die de aangelegde werken der Belgen vernielden, de stukken vernagelden en zoo vele geweren buit maakten. — En wat heeft het vaderland van zulk eenen ridder niet te wachten? de jongeling, die, ofschoon slechts zeventien jaren oud, meer deed, dan men van dien ouderdom en krachten, hoe ook door

ware vaderlandsliefde gedreven, mogt en kon vorderen, zal gewis in later jaren de verwachting niet te leur stellen, welke de koning, het vaderland, zijne stad- en landgenooten van hem koesteren.

Heil den grond die telgen baart,
 Zoo roemruchtig, zoo vermaard,
 Wie toch zou na zulke daan,
 Grootscher feiten nog bestaan!

3.

Terwijl zich bij het toenemen van eenen overal zichtbaren geest tot mitterij, de wanorde hoe langer hoe meer in *België* verspreidde, vertoonde onze natie, wel waardig het edel bloed onzer voorvaderen! overal eene zelfstandigheid, kracht en moed, en ontwikkelde eene trouw, welke geheel *Europa* deed verbaasd staan. En terwijl de kern der natie, jongelingen van alle standen en rangen, zich vrijwillig wapenden en bij de gezuiverde gelederen zich voegden, toonde dat gedeelte der bevolking, dat

verplicht was achter te blijven, dat zij niet koel en onverschillig de tijdsomstandigheden aanschouwden.

Onderscheidene hooge en lage ambtenaren, leeraars van verschillende godsdienstige gezindheden, bezoldigde militairen, stonden een gedeelte, of sommige geheel hunne bezoldiging, toelagen, of pensioenen af, ter stijving van 's lands schatkist, en gaven een uitlokkend en loffelijk voorbeeld aan hunne medeburgers; zoo deed b. v. de heer WICHERS, predikant te *Driel*, provincie *Gelderland*, reeds in October van het jaar 1830, vrijwillig afstand van zijne toelage, à *f* 100. zoo lang de nood des vaderlands duurde, en verwierf daardoor, openlijk den dank van onzen geliefden koning, die dezen Christen leeraar van zijn welgevallen deed verzekeren voor dit edele blijk van vaderlandsliefde.

En wilde ik u al de giften en geschenken optellen, welke door al de getrouwe onderdaneen van den besten koning, vrijwillig werden bijgedragen, ter stijving van 's lands kas, of tot andere nuttige einden, dan; waarlijk kinderen! zou ik hiermede alleen

een dik boekdeel kunnen vullen. Kortom, niemand bleef achter. Niet alleen gaf een rijke van zijnen overvloed, maar de minder gegoede, droeg van zijn minder vermogen, aanzienlijk bij. Kinderen offerden van hunne bespaarde penningen, dienstboden zonderden een gedeelte van hun loon af, en achtten het zich tot een' heiligen en eersten plicht, het vaderland in dezen nood, zoo veel mogelijk bij te staan. Duizende edele blijken van goede gezindheid, of van een edel karakter, werden er dagelijks met vreugde gezien; als om strijd beijverde zich *Oud-Nederland* om alles bij te dragen, wat het kon en vermogt, ten einde in den kamp voor regt en billijkheid niet te bezwijken; ja voor het vaderland en het stamhuis van *Oranje*, had men, even als het roemrijke voorgeslacht, weêr *alles* veil.

HUGO.

Mag ik uw geliefkoosd vers, getiteld *Oranje*, van den vaderlandschen dichter, VAN LENNEP reciteren?

De heer VAN K.

Gaarne, mijn zoon!

HUGO, met waardigheid.

Oranje! nimmer meldt de faam
 Een meer geliefder, schooner naam;
 Die naam brengt meerder wondren voort,
 Dan immer rijm- of tooverwoord,
 Schoon 't geesten uit het peilloos diep,
 Of sterren uit heur luchtbaan riep.
 Wie aan dien grooten naam slechts denkt,
 Heeft helden voor den geest gewenkt,
 Zoo rijk in deugd; zoo rijk in tal
 Als ooit één stamhuis baren zal.
 Geen staatsman is hij, wien het beeld
 Van WILLEM, niet voor oogen speelt,
 Geen krijgsman is hij, die vergeet,
 Wat MAURITS, wat zijn broeder deed.
 De grijsaard voelt, als hij hun daan
 Herdenkt, den boezem jeugdig slaan;
 De jongling, wien hun grootheid boeit,
 Voelt hoe zijn hart van eerezucht gloeit,
 En staamlend spreekt met blij geluid,
 Het teeder kind hun namen uit!

De heer VAN K.

Best, mijn zoon! best. Ik hoop dat gij u
 altijd naar de, in dat vers uitgedrukte ge-
 voelens, en *Oranje* waardig, zult gedra-
 gen, want:

Steeds had het fier *Oranje* bloed,
 Voor *Holland* alles veil,

En weder spelt *Oranjes* moed,
 Aan *Holland* roem en heil.
 Zoo blijf' dan eeuwig *Nassau's* lot,
 Aan *Hollands* lot verpand,
 En blijf' de leus: getrouw aan God,
Oranje en 't vaderland!

Zoo ijverig als de jongelingschap te wapen snelde, en de algemeene geest zich heerlijk vertoonde in vrijwillige uitrustingen, zoo zorgden weder anderen voor al datgene, wat de manschappen benoodigd waren, die gedurende den winter op de grenzen waakten. Handschoenen, kousen, linnen, al wat verwarmen kon, werd met de edelste gulheid uit onderscheidene steden en dorpen derwaarts gezonden, en menig edel hart, deed hun in stilte wel.

En zouden wij de schier voorbeeldelooze en waarlijk vaderlandslievende opofferingen vergeten, welke de heer. VAN SANDENBERG MATTHIESSEN, heer van *Petten* en *Nolmerban*, in deze hagchelijke dagen den lande toebragt? Neen! zulk een edel karaktertrek, door liefde voor het dierbare vaderland opgewekt, moet ter navolging voor het laatste nageslacht, bewaard blijven.

Deze heer dan, deed, door eene krachtig gestelde oproeping, zijne Pettemers uitnoodigen, om zich, gedurende de tegenwoordige omstandigheden des rijks, in dienst op de kanonneerboten te verbinden, en behalve al de voordeelen, door den koning diegenen beloofd, welke vrijwillig in zeedienst traden, voegde hij er de aanzienlijke belofte bij, *van uit zijne eigene middelen, in het onderhoud te zullen voorzien, van de achterblijvende vrouwen en kinderen, en de wegtrekkenden, voor geheel hun leven te bevrijden, van de opbrengst van alle Heerlijke regten; en bij hunne terugkomst, aan ieder gehuwde nog daarenboven eene belooning van twintig, en de ongehuwden van dertig gulden toe te tellen.* — Dit had het uitmuntend gevolg, dat reeds in den beginne van slagtm aand 1830, *zeventien* Pettemers, zoo gehuwden als ongehuwden, zich, als goede matrozen, in 's lands zeedienst begaven en onder de bevelen werden gesteld, van den kundigen zeeofficier den heer L. DE KONING.

HUGO.

Nu, zulk een heer is zijne rijkdommen waard!

De heer VAN K.

En het bleef er nog niet bij. De heer MATTHIESSEN, ofschoon gehuwd en vader van verscheidene kinderen, zeide al de gemakken en de genoegens van zijn huisselijk leven *vaarwel*, en schaarde zich als vrijwilliger, op zijne eigene kosten uitgerust, onder het vaandel van de Noord-Hollandsche jagers, onder bevel van den kapitein ROOKMAKER te *Haarlem* opgerigt. Hij stond weinige maanden daarna, met zijne overige wapenbroeders, op onze uiterste grenzen, en voldeed in alles, *met eene stipte pligtsbetrachting en dienstvaardige ondergeschiktheid, even als de overige jagers van dat korps, aan de zoo moeilijke jagerdienst.*

HUGO.

Zulk een voorbeeld van *edele trouw en vaderlandsliefde* moet onzen beminden koning wel getroffen hebben.

De heer VAN K.

Dit is wel zeker, en Z. M. heeft ook zóó veel opofferingen en burgerdeugd niet onbeloond gelaten, maar voor de oogen van geheel de natie, den heer SANDENBERG

MATTHIESSEN met het ridderkruis, VOOR BURGERLIJKE VERDIENSTEN, vereerd.

EMMA.

O! nu herinner ik mij ook een gedeelte van het vers, uit de *Verspreide Vaderlandsche Dichtstukjes*, den heer MATTHIESSEN, bij zijne benoeming tot Ridder, toegezongen; mag ik het *reciteren* vader?

De heer VAN K.

O! gaarne, dit wisselt op eene aangename wijze onze gesprekken af, zoo gijl. u van tijd tot tijd toepasselijke dichtregelen herinnert, en dezelve, zoo als ik u trouwens altijd heb geleerd, *bedoord*, *duidelijk* en *met nadruk* opzegt.

EMMA.

Meer nog dan het ridderteken,
 't Waardig sieraad uwer borst,
 U geschonken door uw' vorst,
 Zal *Petten* luide van u spreken,
 Als 't eenmaal aan het nageslacht,
 Wat ge aan het land ten offer bragt,
 Verhaalt en 't luistrend kroost bezielt,
 Dat voor uw standbeeld nederknielt!...
 Wat zeg ik?... neen geen heerlijkheden,
 Waar gij bemind en aangebeden,
 In aller harten leeft en woont,

Bepaalt de grens van uwe glorie,
 Neen!... neen *Oud-Neêrlands* volkshistorie,
 Zoo lang de leeuw zijn pijlen toont,
 Zal aan *Euroop* een toonbeeld geven,
 Hoe gij, voor 't vaderland, het leven,
 En goed en bloed ten beste gaf,
 Voor vader WILLEMS koningsstaf.

De heer VAN K.

Bravo, EMMA! oefen u van tijd tot tijd
 in de uiterlijke welsprekendheid, zonder
 evenwel uw geheugen, door het bloot van
 buiten leeren, veel te vermoeijen.

MINA.

Zulk een edel voorbeeld van den heer
 MATTHIESSEN, zal niet zonder navolging ge-
 bleven zijn.

De heer VAN K.

Neen toch niet, lieve kinderen! schoon
 alle in- en opgezetenen niet zoo rijk zijn,
 was het echter een graankorrel in vrucht-
 bare aarde en bragt tien dubbele vruchten
 voort. Van daar ook, dat ik u al die *ede-
 le trekken* niet mededeelen kan, maar u
 slechts de voornaamste, voor zoo verre die
 mij bekend zijn, zal voor den geest roepen.

Zoo handelde insgelijks de heer MELEN-
 BRINK, te *Alkmaar*, eigenaar van een

voornaam gedeelte der vischreederij te *Egmond aan Zee*. Deze rustte, op eigen kosten, *twaalf* Egmonder zeelieden uit en gaf deze, dus van alles voorziene manschappen, *den lande ten geschenke*.

De heer E. W. VAN DAM VAN ISSELT, te *Utrecht*. rigtte, op eigen kosten, een geheele jager-compagnie op, en verkreeg van onzen geëerbiedigden koning de gunst, dat dit korps den naam zoude voeren van: *Jagers van VAN DAM*.

4.

Nu, mijne kinderen! zal ik u den naam noemen van eenen man, die van de eerste dagen des afvals van *België* af, tot op heden, zich heeft doen kennen, als een wakker bevelhebber en dapper soldaat, begaafd met die standvastigheid van ziel en trouw aan zijnen koning, welke hem met regt de hoogachting heeft doen winnen, niet alleen van de geheele landstreek waar hij het bevel voert, maar van geheel de Holland-

sche natie: ik bedoel den luitenant kolonel, bevelhebber van *Hollandsch Vlaanderen*, den onverschrokken LEDEL!

HUGO.

O! de waardige bezetter van den *kapitalen dam*.

De heer VAN K.

Juist, mijn zoon! Bij dezen zoo kundigen als dapperen bevelhebber stootte de verrader TIELEMANS, (wiens naam door de schandelijkste ondankbaarheid aan zijnen Vorstelijken weldoener, en de afschuwelijkste verraderij, voor eeuwig in de vaderlandsche geschiedenis, naast dien van DAINE en meer anderen, gebrandmerkt is, en wien gij u gewis zult herinneren) het hoofd en zijne bedreigingen, als chef van het kommitté, om zich aan den kant van den *Moerdijk* op de Hollanders te zullen wreken, vermogten niets; want de manhafte LEDEL deed hem weten, *dat de bedreiging, van zich daár te willen wreken, niet in het allerminste aan zijne gemaakte schikkingen kon veranderen.*

HUGO.

Zoo mag ik het hooren, dat is mannentaal!

De heer VAN K.

Niet minder mannelijk en regt edel handelde een voornaam grondbezitter in *Noord-Brabant*. Bij gelegenheid, dat de hertog van SAXEN-WEIMAR, met eene sterke kolom naar de kanten van *Limburg* trok, kwam er in den herfstavond, ruim half November, eene afdeeling soldaten van omtrent vijf honderd man sterk, bij twee Meijerijſche dorpen aan, die tot hun nachtverblijf waren aangewezen en waarvan de huizen zeer nit een liggen, hetwelk gij begriſpen kunt, dat vermoeijend en onaangenaam is. Op dat oogenblik, en terwijl men bezig was, de briefjes van inlegering aan de manschappen uit te reiken, nadert een aanzienlijk grondeigenaar uit een naburig dorp, hoort, ziet en verneemt de genomene beſchikkingen die er moeten gemaakt worden, om de troepen te plaatsen, en zonder verwijl noodigde hij al de manschappen, om op eenige, digt bij elkander gelegene en hem toebehoorende landhoeven, hun nachtverblijf te houden. Gij kunt denken, lieve kinderen! hoe die uitnoodiging onze, reeds door lange marschen vermoeide soldaten

beviel. Men moet zalks ondervonden hebben, om dit goed te kunnen beseffen. Gretig en met gejuich werd dit gulle aanbod, eener zoo geheel onverwachte gastvrijheid, dan ook aangenomen; en de geheele afdeeling, bragt dus op de goederen van *eenen enkelen grondbezitter* den nacht door en werd van al het noodige voorzien, terwijl de gezamenlijke heeren officieren, ten getalle van *drie en twintig*, aan zijne bijzondere woning eenen avondmaaltijd vonden, welke hunne verwachting verre overtrof en waarbij aan den verjaardag van onze *vrome koningin*, het geheele koninklijke huis en de belangen des vaderlands met toepasselijke feestdronken gedacht werd.

ENMA.

Nu, dat was regt gastvrij!

De heer VAN K.

Den volgenden morgen trokken onze krijgslieden, verkwikt en uitgerust, weêr op marsch, terwijl zoowel de warme handdruk der officieren, als het ongeveinsd gejuich der dankbare soldaten, den gastheer de ondubbelzinnigste blijken gaf, van de erkentelijkheid zijner gasten.

HUGO.

Na, de muitende soldaten zullen in *België* zulk een gastvrij onthaal niet genieten hebben.

De heer VAN K.

Daar twijfel ik ook sterk aan; want over het algemeen was plunderen en rooven in *België* aan de orde van den dag. Gehoorzaamheid was in hunne gelederen vreemd. Vermogende lieden, in zoo verre zij niet tot de raddraaijers der Belgische onlusten behoorden, zonderden zich af, sloten hunne huizen en bemoeiden zich met niets, of paken hunne goederen in en vertrokken. Fabrikanten, of diegenen, welke hunne woonplaatsen niet zoo gemakkelijk konden verleggen en nogtans in hun hart, het regerend stamhuis van ons dierbaar *Oranje* waren toegedaan, verminderden zich en huiverden als zij slechts in de verte, dien berooiden hoop van orde noch tucht kennende soldaten zagen naderen, veel min, dat zij dezelve met eene oud-Hollandsch vaderlijke gulheid zouden aanbieden, om bij hen hunnen intrek te nemen.

Doch op dit oogenblik kan ik niet voorbij, u op het edel karakter te doen letten

van den heer COUVREUR VAN MALDEGHEM, fabrikant te *Gent*. Deszelfs gehouden gedrag, ofschoon geen Hollander zijnde, is zoo heerlijk, zoo schoon, dat het wel verdient in de Hollandsche jaarboeken opgenomen, en waar men kan, met mond en pen, verbreid te worden.

Laten wij ons een oogenblik hier nederzetten: de wiegelende lommer van deze statige eiken, boven deze bank, biedt ons eene koele zitplaats aan.

In *Gent*, had ook de dwarlgeest der muitende Belgen de schandelijke oproervaan geplant, en menig nijvere burger, of in het hart *Oranje* gezinde brave, zuchtte onder de wanorde der omwenteling en toenemende armoede. De heer COUVREUR VAN MALDEGHEM, meer dan iemand aan onzen Koning verplicht en verknocht, die hem, eenigen tijd geleden, toen zijne fabriek ongelukkig eene prooi der vlammen was geworden, uit Hoogstdeszelfs eigene middelen in staat had gesteld, om zijn verlies te herstellen, en zijne fabriek weêr te doen werken, werd, op losse beschuldiging van eenige geestelijken, in hechtenis gesteld;

en toen hij verzocht, om, onder borgstelling, in vrijheid gesteld te worden, weigerde de officier van justitie zulks, onder het bars, ja hard verwijt, *dat zijne tegenwoordigheid voor de maatschappij gevaarlijk was*. Eenige waarheidlievende advocaten, verdedigden met kracht en klem ja mannelijke taal! den ten onrecht beschuldigden fabrikant, waarop dezelve in vrijheid werd gesteld; doch alvorens, voor de regtbank, de plaats der beschuldigden te verlaten, vroeg hij eerbiedig aan den voorzitter het woord, en voerde, onder eene diepe stilte, deze altijd merkwaardige taal: « *Ik ben, zegt men, een gevaarlijk mensch voor de maatschappij! zoude mijne dankbaarheid jegens eenen verheven weldoener, voor onze tegenwoordige bewindvoerders, een doorn in het oog zijn? zoude mijne gehechtheid aan denzelven, welke ik openlijk erken, in hunne oogen strafbaar zijn, om de op mij rustende verdenking te wettigen? dan moet ik gelooven, dat in deze rampzalige tijden, ondankbaarheid eene deugd, en erkentelijkheid eene misdaad geworden is. Dit*

« ontbrak nog aan de tallooze onheilen,
 « die de bevorderaars van eenen schande-
 « lijken opstand, aan mijn ongelukkig
 « vaderland hebben berokkend! welnu, als
 « dit zoo is, dan beken ik mijne schuld.
 « Ja, indien het eene misdaad is, den
 « geliefden naam van den vorst te eerbie-
 « digen, wiens edelmoedige ondersteuning,
 « mij het verlies heeft vergoed van veer-
 « tien jaren arbeid, indien het eene mis-
 « daad is, liefde te koesteren jegens den-
 « genen, bij wien het ongeluk nooit ver-
 « geefs bijstand zoekt, dan erken ik, dat
 « ik schuldig en gevaarlijk voor eene maat-
 « schappij ben, waaruit zulke beginselen,
 « als onteerend, verbannen zijn.”

« Doch in spijt van alle vervolgingen,
 « zelfs in den diepsten kerker, zal ik met
 « een dankbaar hart, den naam vereeren,
 « die aan alle weldenkende Gentenaars
 « dierbaar is; den naam van WILLEM van
 « Nassau, van dien braven koning, die
 « met ondankbaarheid voor menschlievend-
 « heid beloond wordt; van dien WIJZEN EN
 « VERLICHTEN Koning, die niet alleen de
 « uiterlijke welvaart der Belgen verzeker-

« de , maar ook , van stap tot stap , hun-
 « ne zedelijke voordeelen wilde verhoogen ,
 « somtijds zelfs ten koste van de belan-
 « gen zijner getrouwe Oud-Hollanders ,
 « die thans veracht en belasterd worden
 « door lieden , welke hen nooit in deugd en
 « edele hoedanigheden zullen evenaren .”

EMMA.

Ik kan dit niet hooren zonder te weenen.

HUGO.

Zulk een edele trek van dankbaarheid treft mij innig.

MINA.

En onze beste Koning , o ! wat moet zijn hart gevoelig getroffen zijn geweest , bij het vernemen van die zoo krachtig gevoerde taal.

De heer VAN K.

Het ging den heer VAN MALDEGHEM als vader VONDEL , toen hij zeide :

« Wat mij op 's harten grond ligt ,
 « Dat welt mij naar de keel .”

Nu , de waarheid had ook hier dat onwederstaanbare vermogen dat zij gevoelig

trof, den laster verstomde en den heer VAN
MALDEGHEM in vrijheid deed vertrekken.

Gouden waarheid! o, uw taal
Behaalt altijd de zegepraal,
Op 't schandelijkst lasterspreken;
Gij zijt als 't helder zonnelicht,
Waarvoor de digtste nevel zwicht,
Bij 't damp en wolk verbreken.

HUGO.

Daarom heeft onze geliefkoosde dichter,
JACOB CATS, ook in zijnen tijd reeds gezegd:

« Al ligt de waarheid ook in 't graf,
« Al wat haar drukt, dat moet er af.”

5.

De heer VAN K.

Keeren wij nu met onze gedachten, naar
Oud-Nederland terug en zien wij, hoe al-
daar, bij den edelen wedijver, van alle wel-
gezinden, onze voortreffelijke kanselrede-
naars niet achterbleven, en zoowel door
hartelijke en gepaste toespraken, hunne toe-
hoorders aanmaanden tot *eensgezindheid*
en *trouw* voor de zaak van het dierbaar

vaderland en den besten koning, maar hunne leerredenen, te dien einde gehouden, waarlijk meesterstukken van welsprekendheid! vrijwillig afstonden, ten einde de opbrengst van die uitgave, welke bij intekening geschiedde, zoude strekken, zoowel tot stijving van 's lands schatkist, als voor het *fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden*, hetwelk eene *verbazende* som gelds heeft opgebracht. En tot dit waarlijk edel doel, verbonden zich de hoogleeraren en akademiepredikers VAN DER PALM, CLARRISSE, SURINGAR, VAN HENGEL, KIST, HERINGA, VAN OORDT, BOUMAN, ROIJAAARDS, IJPEY en HOFSTEDE DE GROOT. O! hoe voortreffelijk en gunstig strekt dit blijk van vaderlandsliefde ten bewijze, van de eensgezindheid onder de godsdienstleeraren dezer eeuw, in vergelijking van vroegere dagen; en welk eenen heilrijken invloed heeft zulk eene handelwijze op de onderhoorigen, die, gesterkt door zulke taal vol troost en opwekking, het voorbeeld van hunne leer-aars volgen, en ieder in zijnen stand, zich opofferingen getroosten en alles gewillig bij-

dragen, waar zij kunnen en vermogen, terwijl anderen, door hunne mannelijke taal aangevuurd, zich als vrijwilligers onder de banieren van onzen Koning schaar- den, en ter verdediging van den vaderland- schen grond toesnelden. Dank hebbe daar- voor die geleerde mannen, wier namen, nog bij het nageslacht, in eerbiedige ver- eering en zegening zullen blijven.

Onder alle loffelijk bekende genootschap- pen, wier edele pogingen, in deze dagen, zich door eenen vaderlandslievenden geest hebben onderscheiden, mag ook, met allen lof, gedacht worden aan het kollegie *Zee- mans Hoop*, te *Amsterdam*. Ja, lieve kinderen! reeds in het begin van het jaar 1831, had het bestuur van dat kolle- gie, de aanzienlijke som van bijna *tien duizend gulden* beschikbaar gesteld, om, door *verhoogde premie*, de vrijwillige aan- werving van zeelieden in 's konings dienst te bevorderen en daardoor den ouden geest onzer natie, voor de zeedienst te doen her- leven, en het mogt zich dan ook geluk wenschen, deszelfs pogingen met het beste gevolg bekroond te zien.

HUGO.

Nu, zulk eene krachtige ondersteuning zal ook menigeen aangespoord hebben, om het voetspoor te drukken van onze vroegere zeeleeuwen.

De heer VAN K.

De goede geest onzer natie ontwikkelde zich hoe langs zoo meer, en menig vreemdeling stond verbaasd, over de eendragtige, standvastige en tot alle volharding bereidvaardige houding, van twee miljoen menschen, die zich door hun uiterlijk aanzien en inwendige kracht, een voorkomen hadden gegeven, tegen over het eens zoo veel bevolkte *België*, dat benijdenswaardig was, voor de overige gekroonde hoofden van *Europa*.

Waarlijk, HUGO! wanneer ik in afgetrokken oogenblikken daaraan denk, de *volharding*, *moed* en *getrouwheid* bewonder van onze landgenooten en dan het oog sla, op het vast karakter en de vorstelijke wijsheid en regtvaardigheid van onzen geëerbiedigden koning, dan bekruipt mij de zoete hoop, dat de vervulling nabij is, der voorspelling, van een' onzer dichters, als hij zegt:

* . . . Ik durf het u voorspellen,
 * Een tijd spoedt aan, met nieuwen roem bevracht,
 * ò Mogt mijn lier zijn' grootschen loop verzellen,
 * Die schittren zal hij 't late nageslacht,
 * Ja, *Neerland* zal der volkren voorbeeld wezen,
 * En onverleid door 't filosoofsch geschreeuw,
 * Aan God en plicht, nog trouwer dan voordezen,
 * Verplettren eens het oproer dezer eeuw:
 * *Oranjes* kroon, zal heel Euroop verbeeren,
 * *Oranjes* troon, staat onomstootlijk vast,
 * *Oranjes* stam, zal heel de wereld leeren,
 * Wat houding thans aan 's werelds vorsten past!"

HUGO

Dat geve de goede God!

6.

De heer VAN K.

Laat ons nu een belommerd plekje kiezen,
 waar wij neêrgezeten de grootste en
 roemrijkste daad, welke vroegere of latere
 geschiedenis opleverde, voor onzen geest
 kunnen roepen, in al deszelfs schoone kleu-
 ren, waarmede zij voor eeuwig in de ge-
 schiedenis van ons vaderland verdient be-
 waard te blijven. Komt, bij dezen statigen

eik is een uitmuntend plaatsje. Luistert!

Het lang nog weifelend *Antwerpen*, om deszelfs schoone ligging aan *de Schelde*, zoo geschikt voor den koophandel, had zich ook aan het wettig gezag ontscheurd, en het muitziek en oproerig *België* volgende, wat *Hollands* was, verjaagd of vermoord!

Een bloedig tafereel op te hangen, van die eerste dagen der muitende omwentelingszucht en hoe velen van onzen braven koning en het vaderland getrouwe soldaten door het moordend lood der *Antwerpenaars* gebleven zijn, dit ligt buiten ons bestek, en zal de geschiedenis eenmaal naar waarheid en tot hunne schande met onuitwischbare letteren boeken.

Maar op de rivier voor de stad, lag ons Hollands smaldeel, bestaande uit vier schepen van grooteren bouw en vier gaffel kanonneerbotten, waaronder de boot No. 2 zich bevond, op dewelke de jeugdige officier, de onsterfelijke held J. C. J. VAN SPEYK, het bevel voerde. Opmerkenswaardig is het, dat juist *deze boot*, op den 27sten October van het jaar 1830, het *eerst* vuur gaf, toen *Antwerpen* getuchtigd werd voor deszelfs verraad en afval,

door het vuur der schepen en van de citadel. Tusschen dien tijd en den eeuwig gedenkwaardigen 5den Februarij 1831, viel er niets bijzonders voor, en de schepen hadden door winterweêr en het drijfjs veel te lijden, waarom zij dan ook eenigen tijd zich van de stad hadden verwijderd. Doch in den vroegen morgen de rivier zonder ijs zijnde, gaf de kommandant van onze zeemagt aan de bij het vlaamsche hoofd en de citadel geankerde kanonneerboden last, om hunne vorige standplaatsen te hervatten, VAN SPEYK, welke gedurende zijn geheele leven altijd een voorbeeld was van stipte gehoorzaamheid in het opvolgen van de hem gegevene orde, aarzelde dan ook geen oogenblik, om aan dit bevel te voldoen, en hij naderde in eenen goeden staat tot nabij *Austruweel*; doch werd aldaar, door eene harde noordwestelijke stormvlaag overvallen, die zijn vaartuig deed afdrijven en met geweld naar lager wal joeg. Het scheepsvolk, had nog eerst geen vermoeden, van het gevaar waarin het zich onmiddellijk zoude bevinden, omdat het wapenstilstand was, en *Antwerpen* eene veilige reë is. Doch VAN SPEYK, die het trouw-

loos rot kende, dat op den wal zamenstroomde en uit gewapende manschappen bestond, zoo van vrijkorpsen, als geregelde troepen, liet geen middel onbeproefd, om zijne boot van den wal en weêr vlot te krijgen, terwijl intusschen het roofziek gemeen, gerugsteund door het gewapende volk, zijn verlangen openbaarde, om zich van het vaartuig meester te maken, en elkander juichend toeriep: « *Er is een Hollands vaartuig prijs.* »

Gij kunt nagaan, lieve kinderen! hoe die taal VAN SPEYK in de ooren klonk; de man, die meer dan eenmaal, en zelfs nog weinige dagen te voren, zijn stellig voorneemen en onverwrikbaar vast besluit geopenbaard had, dat hij, getrouw aan zijn' Koning en de eer van zijne vlag, zich nimmer levend in de handen van zijne vijanden zoude overgeven, zoo lang hij kruid aan boord had, en vooral niet in handen der Belgen, die hij het *schandelijkst kanatjepak* noemde. Gij kunt het beseffen, hoe hij te moede moet geweest zijn, toen het Belgische volk van de werf, met sloepen zijn' boot naderde, die met verwoede drift

enterde en beklom, toen de menigte hunne geweren laadden, en alles behalve vrede-lievende hulp aan den dag legden, toen de kapitein GREGOIRE, aan het hoofd der Belgen, *gebod*, dat men alle middelen tot redding van het vaartuig moest staken, hun toeroepende: *strijkt de vlag!* terwijl men VAN SPEYK zijn scheepspapieren afeischte. Gij kunt het begrijpen, lieve kinderen! wat er in die oogenblikken in des jongen zeemans boezem woelde.

Zou hij, nu alle hoop op redding, van het, door noodweér op den wal gedrevene vaartuig, onmogelijk was, nu de vaderland-sche vlag, de onbezoedelde eer der Holland-sche marine, op het punt was, door eene oproerige en bandelooze horde, gehoond, vertrap en verguisd te worden, zou hij zich nu laf in handen van zijne lage vijanden stellen, en boot en volk overgeven? Neen, dit was voor VAN SPEYK onmogelijk! Onder voorwendsel van zijne papieren te zullen halen, roept hij zijn' scheepsjongen WYLER toe: « *Maak dat je weg komt!* » gaat bedaard de kajuitstrap af, naar de kruidkamer, herdenkt zijnen eed, beveelt

zijne ziel aan God! werpt zijnen brandenden sigaar in het kruid, en

« Daar barst de boot met helsch gerucht,

« En vriend en vijand in de lucht.”

HUGO.

Welk een allerontzettendst oogenblik!

De heer VAN K.

Ontzettend en verbazend voor onze marine, die VAN SPEYK kende, en als uit eenen mond riep: « *Hij heeft zijn woord gehouden!*” Schrikbarend voor de trouwlooze Belgen, die door dezen vrijwilligen heldendood van den jongen VAN SPEYK, leerden, wat *trouw, braafheid en heldenmoed* vermogen, aangevallen door VERRAAD, MEINEED en GEWELD.

Ja, nimmer herinner ik mij den heldendood van onzen onsterfelijken VAN SPEYK, zonder te denken aan de regels van den vaderlandschen dichter LOOTS:

« Dat's eerlijk, dat is heldenmoed,

« Dat kost mijn oog een' tranenvloed,

« Dat wekt mijn hulde en dank en liefde;

» Maar schande en vloek zij hem gewijd,

« Die, bang voor eerelijken strijd,

« Het eerst om roof de golven kliefde.”

ENMA.

Dus reddede VAN SPEYK zijne eer, en behield die van onze Hollandsche vlag.

- « Hij toonde aan 't rot, dat ons belastert;
- « Dat *Neêrlands* kroost, nog onverbasterd,
- « En *Neêrlands* roem nog zuiver is!”

HUGO.

Wat zullen onze overige schepelingen op *de Scholde* begeerig geweest zijn, om die trouwlooze Belgen te straffen, en den dood van VAN SPEYK te wreken.

De heer VAN K.

Geen wonder, en er werd waarlijk, in de eerste oogenblikken vooral, alle invloed van eene gestrengte krijgstucht vereischt, om onze matrozen te beletten, geene bloedige wraak te nemen. Doch onze zeeleenen weten te strijden en hogere bevelen te eerbiedigen. De dood van VAN SPEYK werd dus *niet* gewroken; maar den volgenden dag, op last van den kommandant KOOPMAN, was de rouwbetooning algemeen, door het halver stok waaijen van alle vlaggen en wimpels op het smaldeel, dat zelfs door sommige neutrale schepen, die voor *Antwerpen* lagen, werd gevolgd. Het ge-

heele mobiele leger, nam ook voor drie dagen den rouw aan, ja geheel *Nederland* was van eerbied opgetogen over den jongen held, terwijl geheel *Europa* zijne heldendaad bewonderde.

MINA.

Waar was VAN SPEYK geboren?

De heer VAN K.

VAN SPEYK werd te *Amsterdam*, op den 31sten januarij in het jaar 1802 geboren. Zijne ouders waren fatsoenlijke burgerlieden; na den dood van beide, werd hij in het burgerweeshuis aldaar opgevoed, waarom de dichter LOOTS ook van hem zegt:

- « O weeskind! van uw vroegste dagen
- « Geen tweede vaders van u klagen,
- « Dat ge ook verzwaardet tal en last,
- « Gij gaast de stad van uw geboorte,
- « En 't weeshuis en zijn lage poorte,
- « Eene eer die aan paleizen past."

Uit dit zoo loffelijk gesticht, deed hij, als stuurmans leerling, zijne eerste reis naar zee, in het jaar 1816, door Heeren Regenten van alles volmaakt uitgerust, en stierf den vrijwilligen heldendood voor de muiterstad, den 5den februarij 1831.

- Ter zijner eer werd, in het burgerweeshuis te *Amsterdam*, eenen loozen grafkelder opgericht, met een ijzeren hek omringd, waarvan de wanden en den vloer met marmer zijn bekleed, en een der wanden prijkt met eenen fraaijen steen, waarop met gouden letteren een toepasselijk opschrift geplaatst is.

Doch het schoonste gedenkteeken ter zijner nagedachtenis, praalt, van wit gepolijst Italiaansch marmer, in de *Nieuwe Kerk* te *Amsterdam*, waaronder ook het gevonden overschot van zijn ligchaam rust, en waarin, benevens zijne geboorte, zijnen naam en rang, gebeiteld staat:

HIJ HANDHAAFDE
OP DEN 5 FEBRUARIJ 1831,
VOOR ANTWERPEN,
DE EER VAN 'S LANDS VLAG,
TEN KOSTE VAN ZIJN LEVEN.

HUGO.

Dit zegt genoeg.

De heer VAN K.

De heer VAN KELLEN, te *Utrecht*, leverde ook nog eenen gedenkpenning ter eere van

VAN SPEYK en zinspelende op zijnen helder-
dood.

HUGO.

Die wenschte ik wel te zien.

De heer VAN K.

Ik zal uwe nieuwsgierigheid te gemoet
komen, door u dezelve te omschrijven. Op de
voorzijde, ziet men het treurende *Neder-
land*, in de gedaante van eene maagd,
met eenen rouwsluijer over het hoofd, ge-
bukt over eene graftombe, waarop men het
springen der boot ziet afgebeeld, terwijl
het wapenschild van *Nederland* tegen de
tombe rust. De maagd houdt in de linker-
hand eene omgekeerde en uitgebluschte fak-
kel, terwijl zij met de regter eenen lau-
werkrans op de tombe plaatst; het bijschrift
luidt: DE ONSTERFELIJKHEID IS ZIJN DEEL.
Aan de keerzijde ziet men eenen sierlijk
bewerkten cypressenkrans, met het opschrift:
JAN CAREL JOSEPHUS VAN SPEYK, HANDHA-
VER DER HOLLANDSCHE VLAG, 5 FEBRUARIJ
MDCCCXXXI. En van wege onze regering,
is aan dezen heer opgedragen, om, onder
toezigt van het Koninklijk Nederlandsch In-
stituut, eenen anderen gedenkpenning te

vervaardigen, mede doelende op deze zelfde gebeurtenis.

EMMA.

Onwillekeurig denk ik hier aan de schoone regels van onzen onsterfelijken vaderlandschen dichter HELMERS, in zijne *Hollandsche natie*:

- « Rust, ongelukkigen! rust zacht in 't hart der baren,
- « Met weemoed blijven we op uw helden grootheid staren,
- « Schoon gij uw vaderland, uw erf niet weêr mogt zien,
- « Geen teedere maagdenhand, den lauwer u mogt biên;
- « De zee uw lijken dekt, ten spel der wilde golven,
- « Uw namen sterven niet, uw roem is onbedolven
- « En vlamt en schittert hel en weêrkaatst in 't verschiet,
- « De vlam van 't schip gelijk, waarop gij 't leven liet,
- « Vol weemoed blijven we op uw helden grootheid staren,
- « Rust, ongelukkigen! rust zacht in 't hart der baren!"

De heer VAN K.

En zijne nagedachtenis zal bij ons altijd in zegening blijven.

Ja, kindren! wat op aard verander,
 Verloren ga, vergeten wordt,
 VAN SPEYK, regtaarde Nederlander!
 Verwierf een' krans die nooit verdort,
 VAN SPEYK, wordt tot het laatste nageslacht,
 Door ons geroemd en hulde toegebracht!

7.

Gij weet, mijné lievelingen! dat het *wel-*
doen een hoofdtrek in het karakter der
Hollanders is. Maar die deugd, wordt
verhoogd en klimt in waarde, wanneer zij
zich niet enkel bepaalt bij deze of gene
van onze medeburgers, bloedverwanten of
vrienden, maar zich in breeder glans ver-
toont, door op eene weldadige wijze mede
te werken en te voorzien in de behoefte
van 's lands schatkist, in den geldver-
eischenden toestand van het dierbaar vader-
land, o! dan kunnen wij best zien, wat
niet alleen ieder burger op zich zelve ver-
mag, maar wat kunsten en wetenschappen
vermogen, wanneer deze, hand aan hand,
met afzien van alle eigen voordeel, de
voortbrengselen van palet of beitel, van
teekenpen en schaar, op het altaar des
vaderlands offeren, en op deze loffelijke
wijze krachtadig medewerken, om als het
ware het zegel te drukken, op den zoo even-

genoemden hoofdtrek van het karakter onzer landgenooten.

Zulk een' edelen trek vinden wij vooral in het plan der verloting van schilderijen, waarvan de tentoonstelling te *Amsterdam* geweest is. Daar toch vonden wij van alle voorname kunstenaars, kunstliefhebbers en bezitters van fraaije stukken, eene ruime bijdrage om het edel doel te helpen bevorderen en het vaderland van geld te voorzien. En geen wonder dan ook, lieve kinderen! dat deze edele poging zoo veel bijval vond, en die verloting van kunstvoortbrengselen de aanzienlijke som van ruim f 22,612. opbragt.

MINA.

Welk eene schoone som! dat strekt de bevorderaars tot eer.

De heer VAN K.

Gij moet daarbij in het oog houden, dat dit het eerste offer niet was, o neen! vele waren er reeds voorafgegaan, en vele zijn er nog gevolgd. Onder anderen eene verloting van nieuwe boekwerken, te *Groningen*, vrijwillig door de voornaamste boekhandelaren van *Oud-Nederland* bijeen gebracht, en waarvan de lijst bijna vijf-en

twintig honderd nommers bevattende, en waaronder de aanzienlijkste werken, met platen en kaarten gevonden werden, waarvan sommige meer dan zestig gulden kostten. Zoo droeg hier de vrije drukpers, elders aan banden gelegd, hare vruchten bij, tot welzijn van het lieve vaderland! Hierdoor verwierf zich ook de boekhandel, niet alleen bij ons, maar ook buiten 's lands, eene billijke achting, en men zag daaruit niet alleen den geest van eendragt, maar ook den edelen trek van een nationaal karakter, om *wel te doen*, overal en waar men kan, vooral als het ons dierbaar vaderland geldt.

HUGO.

Dit heeft zeker onze vaderlandsehe zanger VAN LENNEP bedoeld, toen hij zong:

- *Nederland!* wat tijden u ook drukken,
- Schoon! alom de tegenspoeden woën,
- Tijd noch ramp zal u den roem ontrukken,
- Dien gij u verwierf door *wel te doen*;
- Als een elk, hetgeen hij moog vergaren,
- Het vaderland tot willig offer biedt,
- Roept heel *Europa*, dat op uw deugd blijft staren,
- Het *Hollands* hart vergeet het weldoen niet.

De heer VAN K.

Juist, mijn zoon! wanneer gij u, gedu-

rende den loop onzer gesprekken, zulke regelen, ter eere van onze landgenooten, herinnert, dan zal het mij *dubbel* aangenaam zijn, die te hooren; want gij weet wat onze geliefkoosde volksdichter TOLLENS zegt:

- « Gewis mijn liefde strekt zich uit,
- « Tot alle soort van menschen;
- « Zij stroomt, door grens noch pool gestuit,
- « Van zegenen en wenschen;
- « Maar eer zij reikt tot verder strand,
- « Besproeit en laaft zij 't vaderland!"

- « Zoo is mijn aard, zoo is mijn leer,
- « 't Moog regt of onregt heeten,
- « Bij eigen deugd is vreemde eer,
- « Mij nietig en vergeten,
- « Het eigen gaat voor vreemd belang,
- « Zoo leert mijn ziel, zoo luidt mijn zang.

Laat ons nu, ook in den strijd, het edel karakter van onze landgenooten bewonderen en huldigen.

In eene der verkenningen, welke op last van den wakkeren generaal DIBBETS, opperbevelhebber van de vesting *Maastricht*, gedaan werden, naar den kant van het kan-

teel *Cattert*, op den linker *Maas-oever*, bijna een uur van de vesting gelegen, en toebehoorende aan den beruchten BROUCKERE, gebeurde het, dat onze troepen, met de zich aldaar bevindende Belgen, slaags raakten en dezelve dan ook binnen hunne muren en verschansingen dreven. In het begin echter, van het gevecht, stort de soldaat EUGSTER, zwaar gewond door een vijandelijk schot, aan de zijde van zijnen makker CLAUSSE neder. Deze, minder op eigen lijfsbehoud bedacht, dan om den eersten broederplicht aan zijnen gewonden spitsbroeder te verrigten, neemt hem op en draagt hem achterwaarts; van nabij vervolgd, legt hij zijnen dierbaren last neder, plaatste zich schrijlings over hem, geeft vuur en kwetst zijnen vervolger, laadt en vuurt en treft, tot zoo lang hij zijnen gewonden makker in veiligheid kan brengen, keert daarna spoedig terug en neemt weder deel aan het gevecht, waarbij hij zelf eene wond aan zijne hand bekomt.

HUGO.

O! die brave CLAUSSE, dat is een soldaat met eere.

„ geeft vuur en kwetst zijnen vervolger.

Bladz. 48,

De heer VAN K.

Zulk een edel karakter, met zoo veel dapperheid gepaard, is ook door onzen regtvaardigen koning niet onbeloond gebleven en hij ontving daarvoor het ridderkruis der militaire WILLEMS-orde.

EMMA.

Dat versiert zijne borst met regt.

De heer VAN K.

Ja, de roem en krijgsvictorie,
Wordt, met onverwelkbare glorie,
't Eigendom op 't oorlogsveld,
Van den onverschrokken held,
Die, bij 't knallen der musketten,
Het geweld d'urft perken zetten,
En zijn vasten heldenaard,
Aan verheven deugden paart!

Wel hem! die, benard door vuur en staal, die deugden
nooit vergeet,
En zoo braaf en dapper handelt, als de brave CLAUSSE
deed.

8.

Is er voor ons wel aangener, wel ziel-
streelender gevoel, lieve kinderen! dan dat,

4

waarheen wij onze oogen wenden, wij overal
blijken ontmoeten, van heldendaden en
edele karaktertrekken, zoo wel te water als
te land? ja, het schijnt alsof alles wat on-
der de banieren dient van onzen geëerbie-
digden koning, thans eenparig, meer dan
ooit, heeft besloten, den roem der Hol-
landsche natie te handhaven, een voorbeeld
te geven van eendragt en trouw en daar-
door wonderen van moed en onverschrok-
kenheid te verrigten.

Neen, *het schijnt* niet zoo, maar het is
inderdaad waar! en waar die voorbeelden
voorhanden zijn, valt alle twijfeling weg.
Die overtuiging vinden wij in het helderste
licht bewaarheid, in de heldendaad van
den jeugdigen HOBELYN, een' jong' zecman,
het geslacht van DE RUITER en al onze
groote zeehelden waardig.

Het gebeurde namelijk, dat eenige Vlaam-
sche visschersschuiten, in *den Bruakman*,
een water, dat langs het Zeeuwsche grond-
gebied loopt, en welke uit de haven van
Bouchaute uitgelopen waren, tegen het
bevel van den generaal-majoor DESTOMBES,
daar kwamen visschen zonder vergunnings-

biljet, en aldus aanleiding gaven tot vijandelijkheden bij *Philippine*; want toen zij, door een kanonschot van de kanonneerboot No. 13, genoodigd werden om bij te draaijen en geenen lust hadden hieraan te gehoorzamen, zond de luitenant VERDOOREN, die het bevel voerde op de kanonneerboot No. 30, eene gewapende sloep uit, om de visschers tot hunnen pligt te brengen.

De visschers zagen echter niet zoodra de gewapende sloep op hen afkomen, of, wel overtuigd, dat de Hollandsche marine eens gegevene bevelen stipt willen opgevolgd hebben, zetteden zij het op de vlugt, zoodat onze manschappen uit de sloep, hen door gewerschoten op de wal dreven. In het voorbij varen, terwijl de sloep naar de kanonneerboot terug trachtte te keeren, werd zij van het fort *Isabelle*, door de Belgen met een geregeld geweervuur begroet. De kanonneerboot No. 33, die, op het hooren van het eerste schot, was komen aanzeilen, liet dit vuur niet onbeantwoord, doch kon, door het lage water, de sloep niet genoeg beschermen, en moest zelfs naar hare ankerplaats, *Philippine*, terugkeeren.

Intusschen was de sloep aan den grond geraakt en een der matrozen daarin gekwetst geworden, zoodat onze manschap over de schorren dit vaartuig verliet en bij de kanonneerboot No. 13 hulp kwam vragen. Deze deed, even als de boot No. 33, even goed haar best, om de sloep te beschermen, door van tijd tot tijd kanonschoten te lossen, waardoor de Belgen van het fort *Isabelle*, die, bij het weder rijzen van het water, een bootje van wal zonden, om de sloep te vermeesteren, daarin verhinderd werden.

Daar lag inmiddels de sloep op half droog en in dezelve eene Hollandsche vlag! Zal men dit eeuwig dierbare gedenkstuk van ongeschonden roem, in handen laten vallen der muitende Belgen? zal men met leede oogen aanzien, hoe zij en sloep en vlag wegnemen, en de laatste, als in triumf, welligt naar *Brussel* voeren, als een kostelijken buit, op onze waterleeuwen veroverd? Neen, bij den hemel, dat duldten onze Hollandsche matrozen niet! Dadelijk biedt zich een wakkere en moedige PIET HEINS zoon aan, en vraagt verlof, om bei-

de, sloep en vlag, ten minste de laatste te mogen redden. Het *jawoord* is nauwelijks van de lippen des kommanderenden officiers ontglipt, of hij stort zich over boord, zwemt naar de sloep, bereikt dezelve, zet zich, zoo veel hij kan, schrap, wrikt en wringt, onder eene hagelbui van kogels het vaartuig los, stuurt het vlot, en keert behouden met hetzelfde, onder eenen verbazenden kogelregen, van meer dan vier honderd geweren, behouden en onverlet, onder de zichtbare bescherming des Allerhoogsten, onder het luide gejuich der bezetting van *Philippine* en het drie-maal herhaald *hoerah!* van onze schepelingen, bij de boot terug. Dat deed HOBEN! daardoor vereeuwigde deze jongeling reeds in zijnen jeugdigen leeftijd, zijn' naam.

HUGO.

Welk een dapper stuk!

De heer VAN K.

Gij kunt denken, dat zijne officieren aan zijne onverschrokkenheid, volkomen regt lieten wedervaren en een getrouw verslag gaven van het gebeurde; waardoor hij, door onzen geëerbiedigden koning werd

benoemd, tot RIDDER VAN DE MILITAIRE WILLEMS-ORDE.

MINA.

Dat heeft hij wel verdiend.

De heer VAN K.

O! het bleef er nog niet bij. De moedige daad van HODEYN, werd spoedig algemeen bekend en toegejuicht, en van alom ontving hij rijke geschenken, ter vereering van zijn gehouden gedrag. Zoo deed, onder anderen, het zeemans kollegie *Zeemans Hoop*, te *Amsterdam*, hem eenen zilveren drinkbeker toekomen, met het opschrift:

HULDE.

*van het Zeemans kollegie: ZEEMANS HOOP,
te Amsterdam,
aan den onverschrokken moed van den
vaderlandschen Zeeman*

HODEYN,

*tot behoud der Hollandsche vlag,
op den 19 Maart 1831 betoond.*

Ingelijks vereerde het genootschap, *Doctrina et Amicitia*, hem eene zware zilveren tabaksdoos, waarin drie gouden tienguldenstukken, en op welke doos gegrav-

veerd stonden, de merkwaardige regels van den vaderlandschen dichter H. H. KLIJN:

XIX Maart MDCCCXXXI.

HOBEYN! gij hebt den vloed en 's muiters lood getart;
Gij hebt 's lands heilige vlag bewaard voor 't gruwlijk
schennen;

Dit rein metaal melde u, hoe wij uw trouw erkennen
En hoe zij is gegrift in 't dankbaar Hollandsch hart.

Ook van onzen Prins veldmaarschalk, ontving hij, als eene hulde voor zijn dapper en kloek bedrijf, een gouden zakhorloge met het daarbij behoorende. Zelfs van onderscheidene bijzondere personen, ontving hij ruime geschenken. Maar wat meer zegt, dan al die geschenken, ja, wat alles overtreft, was de toespraak van onzen geëerbiedigten koning, toen onze jeugdige zesheld, onlangs den vorst mondeling willende bedanken, voor zijne benoeming tot Ridder van de militaire WILLEMS-orde, te 's Gravenhage aan het hof verscheen, toen drukte onze brave monarch, voor wiens hart het eene behoefte is verdienste te beloonen, HOBEYN de hand, en zeide: « *Jongeling! gij hebt mij en*

de natie aan u verplicht!" Die taal, uit den mond van zulk *eenen wijzen en deugdzamen koning*, is meer waard, dan menig koninkrijk; die woorden, hoop ik, zal HOBEYN nimmer vergeten, maar waar het, vroeg of spade, voegt, toonen, dat hij de-zelve diep in zijn hart bewaard heeft, en op het voetspoor van zijnen tijdgenoot, wiens heldendood hij gewis regt laat wedervaren, ook liever alles, ja zelfs het leven opofferen wil, voor de eer van de Hollandsche vlag, zoo als vroeger ons roemrijk voorgeslacht deed.

Ja, wij kroost dier waterleeuwen,
 Zijn nog niet voor de eer verkoeld,
 't Loof nog waard dier wakkre Zeeuwen
 Dat hun schedels heeft omwoeld:
Palembang en Moeljes zoomen,
 Tuigen wat een volk vernag,
 Dat, o *Schelde!* uw breede stroomen,
 Krimpen deed voor zijne vlag.
 Makkers! ja, der vaders leus,
 Zij en blijve ook onze keus!

Eer wij van onzen wakkeren tijdgenoot, HOBEYN, afscheid nemen, moet ik u nog verhalen, dat hij van de maatschappij: TOT NUT DER ZEEVAART, te *Rotterdam*,

een zakhorlogie ten geschenke ontving,
 waarop sierlijk gegraveerd stond: *Aan
 den Zeeman HOBELYN, van de maatschap-
 pij tot nut der zeevaart, te Rotterdam,
 voor betoonden moed en trouw, met het
 volgende versje:*

Uw heldendaad, HOBELYN! stort in het Hollandsch harte,
 Den moed van RUITERS eeuw, die elken vijand tartte,
 Ontvang dit eerbewijs, ten prikkel op uw spoor,
 En ga uw makkers steeds in 't roemrijk strijdperk voor.

Vergeet ook niet, lieve kinderen! dat,
 niettegenstaande al deze eerbewijzingen en
 loftuitingen, HOBELYN eene allezins loffelijke
 nederigheid blijft bewaren, en, volgens
 zijn eigen getuigenis, te *Middelburg* afge-
 legd, *hij zich niet begrijpen kon, iets
 meer gedaan te hebben, dan elk Hol-
 landsch matroos doen zoude!*

9.

Zoo warm, lieve kinderen! als wij den
 heldenmoed van eenen HOBELYN vereeren,

zoo hebben wij ruime stof, aan den anderen kant, om het edel en hulpvaardig karakter van onze krijgslieden te huldigen, bij onvoorziene en geduchte rampen. Een treffend bewijs daarvan, vinden wij in de ramp te *Bergen op Zoom* voorhanden.

Den 29sten Maart 1831, was voor de vesting *Bergen op Zoom* een dag van schrik en rouw. Terwijl niemand eenig kwaad vermoedde, en vooral niet het ontzettend onweêr verwachtte, dat boven de vesting losbarstte, verkeerde in een oogenblik alle rust en genoegen, in angst en schrik.

Het was even op den middag, toen, met eene ijsselijke uitbarsting, de sortie *Stoelemat*, welke tot een laboratorium werd gebezigd, in de lucht sprong. In dezelve was een serjant-majoor vuurwerker, met drie serjanten, drie korporaals en drie en twintig man ernstig bezig, om vuurwerk te maken. Gij kunt denken, welk eenen schrik deze uitbarsting, zoo wel bij de inwoners als op ons garnizoen, dat in de vesting lag, te weeg bracht. Alles was in een oogenblik op de been, niemand wist eigenlijk wat het

was, en daarbij kwam nog, dat voor het laboratorium, vier wagens, geladen met zware kogels, stonden, welke, door de kracht van het kruid, in verschillende rigtingen door de stad vlogen. Zoodra de eerste schrik voorbij was, bedacht men dadelijk om de ongelukkigen, welke onder de puinhopen lagen, te redden. Alle handen tegen aan het werk, met omzigtigheid en beleid begon men te graven; de gekwetsten werden, zoo spoedig mogelijk, naar het hospitaal vervoerd, de dooden op eene afzonderlijke plaats gebragt. Angstig schreijen en handenwringen, radeloosheid bij sommigen, die vermeenden hier hunne dierste betrekkingen verloren te hebben, werd afgewisseld door den zorgelijken arbeid en het werkzaam mededoogen van zoo vele anderen, die, onvermoeid hunne beste pogingen aanwendden, om redding en hulp toe te brengen, waar het, menschelijker wijze, maar eenigzins mogelijk was. En door buitengewone inspanning van krachten, moed, ijver, beleid en werkdadige hulp, hebben bij deze ramp, zich door hun prijzenswaardig gedrag bijzonder onder-

scheiden , de wakkere mannen , wier namen wel verdienen bewaard te blijven.

A. VAN DER VLIES, eerste luitenant.

H. WARNARS, serjant-majoor.

P. MUS, serjant.

J. SCHENKELENBURG, tamboer-majoor. en

P. DE WAAL, schutter.

EMMA.

De hemel zal hen voor hun edelaardig gedrag beloonen.

HUGO.

Zulk eene uitbarsting moet ontzettend zijn!

De heer VAN K.

Ja wel ontzettend, mijn zoon! Ik was een knaap van twaalf jaren, toen, juist op mijn' geboortedag, eene allerverschrikkelijkste uitbarsting van een schip met kruid, de, ons om zoo vele redenen merkwaardige stad *Leyden* trof, en in de hoofdstad, het gerinkel der vensterramen en eene doffe dreuning van den grond, ons in de eerste oogenblikken van angst deed ontstellen, dewijl niemand anders dan aan eene aardbeving dacht. Bedenk nu eens, hoe de inwoners op de plaats zelve moeten ontstellen,

en welk denkbeeld — zoo men in de eerste oogenblikken denken kan — zich die menschen van zoo iets moeten maken.

Dank zij der goddelijke Voorzienigheid, de overige werken dezer vesting bleven ongeschonden, hoewel de uitbarsting in onderscheidene gedeelten van de stad, zeer veel schade had toegebracht. Doch de zoo loffelijk bekende hulpvaardigheid van onze landgenooten, bleef ook hier niet achter. Onze geëerbiedigde koning schonk onmiddellijk, uit eigene fondsen, eenige duizende guldens, ter leniging der ramp van het ongelukkig *Bergen op Zoom*, en, mijne lieve kinderen! even gelijk een goed voorbeeld, door eenen braven huisvader gegeven, het geheele gezin, hoe talrijk ook, met liefde doet volgen, zoo volgde ook hier, als om strijd, alle onderdanen; zoodat de giften en gaven, welke met eene onbekrompene hand geschonken werden, voor de zoo even genoemde vesting, boven alle verwachting groot waren.

HUGO.

Ik herinner mij, dat wij gepasseerde jaar te *Leyden* zijnde, op het Rapenburg, de

plaats gezien en op de ruïne gewandeld hebben, alwaar die uitbarsting heeft plaats gehad.

De heer VAN K.

Zeer juist, mijn zoon! en wanneer wij dezen avond een paar uren beschikbaar hebben, dan zal ik u het geschiedverhaal van die ramp voorlezen, ons door de welversnedene pen van den hoogleeraar SIEGENBEEK geschonken, en het daarachter geplaatste uitmuntende dichtstuk, van *Hollands* hoofddichter, wijlen Mr. WILLEM BILDERDIJK, beide juweelen van groote waarde.

HUGO.

O! niets zal ons aangenamer zijn, dan dat te hooren.

10.

De heer VAN K.

Zoudt gij het, lieve kinderen! geen dapper heldenstuk heeten, als gij *een* man het hoofd zag bieden en strijden tegen *acht*?

HUGO.

Voorzeker.

De heer VAN K.

Maar het was ook een Hollander, uw landgenoot. Ja, dat heeft de Ridder JAN HENDRIK PEEREBOOM gedaan.

MINA.

Nu, daar ben ik regt nieuwsgierig na.

De heer VAN K.

Luistert dan! De koninklijke jager PEE-REBOOM, die in een huisje, aan het einde van het dorp *Esbeek*, in kwartier lag, kreeg toevallig, in de eerste dagen van de maand April, dat hij tegen den avond eens buiten keek, acht Belgen in het oog, welke hem door teekenen te verstaan gaven, om over te loopen. PEEREBOOM had dit niet zoo spoedig verstaan, of hij gaf hun stilzwijgend antwoord. Stilzwijgend antwoord? zult gij zeggen..., ja, mijne kinderen! PEEREBOOM gaf hun zoo duidelijk antwoord, zonder te spreken, dat zij hem best verstonden. Hij neemt zijne buks, legt eenige patronen naast zich, laadt, en treft door zijn wisse schot de Belgen zoo gevoelig, dat zij dit gesprek wel wenschten af te

breken. Maar echter *acht* tegen *een*, dit praatje was voor de anders zoo hard schreeuwende Brabanders wel om uit te houden. Zij moesten het echter opgeven. PEEREBOOM hield bijna een half uur, door het gestadig vuur uit zijne buks, *alleen* de acht Belgen in bedwang. *Een* Hollander, dorsten zij met hun achten niet naderen. Ziedaar nu, mijn zoon! het onderscheid, tusschen waren moed en snorkerij! Ziedaar nu het voorregt, dat men heeft, door te strijden voor eene *eerlijke* zaak, in tegenoverstelling van muiters, wier opstand en muiterij geen onderzoek kan velen! De eerste geeft moed in het openbaar, de laatste vrees, als het er op aankomt om zich te meten.

PEEREBOOM hield onverschrokken stand, laadde en vuurde, tot zoo lang de onderofficier REEK, met drie man, op het geluid van het snaphaanvuur toeschoot, en onzen wakkeren jager, die zij *alleen* tegen zoo groot eene overmagt bezig vonden, ondersteunden. Zonder aarzelen vallen zij nu de Belgen aan, deze wijken; maar durven weêr staan, op de onverwachte hulp van

nog twaalf Brabanders. Nu wordt het gevaarlijk: vier tegen twintig! Maar de onzen groeijen ook in tal en moed, en zijn nu elf koppen sterk. Dat is genoeg, om twintig Belgen te verjagen! en naauwelijks klinkt het *voorwaarts!* uit des onderofficiers mond, of het geveld geweer, de blinkende bajonetten, deden de sidderende Belgen vlugten, alsof er voor dat Hollandsch woord geen tegenstand te bieden was.

HUGO.

O! dat is heerlijk.

De heer VAN K.

PEEREBOOM, die zich bij deze gelegenheid zoo onversaagd en manmoedig gedragen had, ontving voor zijn kloek bedrijf van onzen vorst, het ridderkruis der militaire WILLEMS-orde.

HUGO.

Dat heeft die koninklijke jager dubbel verdiend!

De heer VAN K.

Het is, Goddank! niet het eenigste voorbeeld van onze kant, dat zij zich met een driemaal sterker getal vijanden dorsten

meten en die op de vlugt joegen; zoo herinner ik mij, bij voorbeeld, den braven luitenant BROESE, die voor *Hulst*, een stadje in *Staats-Vlaanderen*, met zes en dertig man schutters, honderd vijftig gewapende Belgen op de vlugt dreef, welke daarenboven nog vergezeld waren van ruim twee honderd plundersaars, en dus met moed het Nederlandsch grondgebied van dat slechte volk bevrijdde. En zouden wij, bij de herinnering aan zulk eenen strijd, zoo ongelijk in getal en zoo roemrijk door de onzen volstreden, den dapperen kapitein VAN LANGEN kunnen vergeten, en zijnen onversaagden hoornblazer ADRIANUS POTTER?... Neen! dit is onmogelijk.

« Weêr klopt mij 't Hollandsch hart in 't lijf
« En zwelt geroerd om hoog.”

Zoo zong onze geliefde volksdichter weder, en ik zeg het hem na, bij het herdenken aan dien wakkeren hoornblazer. Hoort hoe het toeging. Meer dan zes honderd goed gewapende Belgen, overschreidden te *Eeden*, in *Staats-Vlaanderen*, de grenzen, en kwamen, zeker als gewoon-

lijk, met geen goed oogmerk op ons grondgebied. De kapitein VAN LANGEN, die wel wist, dat de overwinning niet verknocht was aan het getal manschappen, noch aan overmagt, maar bij ondervinding kende, wat moedige soldaten kunnen doen, trekt deze Belgen met twee honderd en zeventig soldaten tegen, en behoefde zijne manschappen niet eens aan te moedigen; want zij haakten naar de gelegenheid, om met de Belgen te kloppen. Niet lang duurde het dan ook, na den vijand ontmoet te hebben, of het klein geweervuur hield aan onze zijde op; nu dacht de vijand het gewonnen te hebben, maar VAN LANGEN beveelt het geweer te vellen, doet den stormmarsch blazen en rukt dus, met de bajonet, op zijnen veel sterker vijand los, werpt over hoop, wat weêrstaat, en dwingt de overigen tot de vlugt; maar naauwelijks was het *velt geweer! voorwaarts! marsch!* bevolen, naauwelijks had de hoornblazer den stormmarsch begonnen, of een geweerkogel kwetst hem in de dij en hij valt neder. Zonder zich echter over zijne wond te bekommeren, grijpt hij ijlings naar zijnen ge-

vallen hoorn, en blaast, dus liggende, den stormmarsch voort, en weet van geen ophouden, voor dat hij overtuigd is, dat de aanval de gewenschte uitwerking heeft gehad, en de vijand, veel sterker in getal, is verjaagd, verwonnen en verstrooid. Wat dunkt u van zulk eenen kloekmoedigen hoornblazer?

HUGO.

Die telde zijne wond niet, en zorgde voor zijne taak.

De heer VAN K.

Juist; ADRIANUS POTTER begreep, of wist, van hoe veel belang, in zulk een oogenblik, de aanwakking is, bij eenen stormmarsch, van hoorn of trom, en daarom vergat hij zijn eigen leed, zijne wond, zijn leven, en blies, om zijne krijgsmakkers aan te voeren, er frisch op los, alsof hem niets deerde, en het gevolg van dezen stormmarsch, heeft de uitwerking van zijnen ijver en moed doen zien, daarom bleef zijne daad niet onopgemerkt, en het was mevrouw de douairiere baronesse DE HO-CHEPIED, te 's *Gravenhage*, die hem, voor deze bewezene dienst, eene fraaije, zwaar

met zilver beslagene tabakspijp vereerde, met het omschrift: *dat zijn ze die Wilhelmus blazen!* een geschenk, hetwelk dien braven hoornblazer altijd aan dat gevecht herinneren zal.

EMMA.

O! dat vind ik voortreffelijk.

MINA.

Wat is het toch aangenaam, vader! als men veel vermogen bezit, en alsdan bij zulke gelegenheden en op zulk eene wijze daarvan gebruik kan maken. Hoe gaarne zou ik den wakkeren HOBEYN, den braven PEEREROOM, en nu weêr dezen POTTER, een geschenk tot aandenken geven, om tevens hunne daad te huldigen.

De heer VAN K.

Dit wil ik gaarne gelooven, mijne dochter! want dit hebt gij met zeer veel van uwe landgenooten gemeen, en in dergelijke gevallen, neemt men volgaarne den wil voor de daad; en ik sta er u borg voor, dat al de, door u zoo even genoemde personen, in hun hart overtuigd zijn, dat wij hunne daden vereeren, huldigen en in ons hart bewaren, even zoo goed, alsof ieder burger af-

zonderlijk, door een bewijs of geschenk daarvan blijk had gegeven. Waarlijk, onze helden kennen hunne landgenooten.

MINA.

Nu, dit hoop ik, anders zoude het mij leed doen, alleen daarom, dat ik geen rijk mensch was; voorzeker, dan zou ik geene gelegenheid laten voorbijgaan, maar den na-ijver en moed aanwakkeren door gedenkstukken aan zulke brave mannen uit te reiken.

De heer VAN K.

Nu, MINA! gij moet, als gij in jaren en krachten wint, uw beste vermogen maar aanwenden in uwe betrekking en de daarop gelegde verpligting; welligt zegent de Hemel dan uwe pogingen, als het u goed en nuttig is, en wordt gij nog eenmaal rijk, dan kunt gij aan uw verlangen voldoen.

11.

Heeft u op onze laatste wandeling, mijne lievelingen! het gehouden gedrag bekoord,

van eenen PEEREBOOM en POTTER, nu zal ik u meer van nabij bekend maken met eenen man, die, door de uitvoering van eene onverschrokken daad en een wonder kloek bedrijf, de Belgen deed verstommen, en ons aller achting won. Ik bedoel de daad van HENDRIK VAN LEUVEN, een der dappere zonen van papa CHASSÉ, fuselier van de tiende afdeeling, op de citadel van *Antwerpen*. Deze fors geschierde en moedige soldaat, werkte, ontbloot van alle wapenen, in zijne hemdsmouwen, aan de *capponniere*, en wordt op eens verrast door het zien van een vijftigtal Belgische soldaten, gevolgd van meer dan vier honderd muitelingen, terwijl de eersten op eenen afstand van naauwelijks honderd schreden, waar hij arbeidde, een Belgiesch vaandel plantten, en, als gewoonlijk, onder de vuilste smaadredenen en beschimpingen de Hollanders uittartten. Dan ziet, dat hoort VAN LEUVEN, dat hoort *hij*, die vroeger, bij zijne vrijwillige in dienst treding, voorspeld had: « *Men zal van mij hooren!* » wat zal hij doen? ... met verkropte woede over dezen hoon, lijdelijk dien smaad aan-

schouwen en geduldig de scheldwoorden verdragen, die hem zoo hard in de ooren klouken? Neen, dat is te veel! hij telt geen lijfsgevaar, hij berekent geene kans, hij ontziet geene sterkte van den uitdagenden vijand; dat vaandel, die oproerleus te vernielen, dat is de grootsche gedachte, die in zijne heldenziel opstijgt, en naauwelijks is de gedachte geboren, of het besluit is genomen en volbragt. VAN LEUVEN springt naar beneden, vliegt, als een gesarde leeuw onder den hoop Belgen, rukt, met eene verbazende kracht, den stok uit den grond, rijt met zijne tanden de vlag aan flarden, strooit de brokken om zich heen in den wind, en keert daarop bedaard naar het kasteel terug en hervat zijn werk.

HUGO.

En vuurden de Belgen niet op dezen stouten vlagvernielder?

De heer VAN K.

Het kloek bestaan van VAN LEUVEN, hadden zoodanig beangstigd, dat zij ijlings de vlugt namen, of als wassen beelden aan den grond genageld stonden, en verstoemd van zoo veel moed in eenen man, het

heldenfeit aanschouwden, en daarna beschaamd en stilletjes aftrokken.

MINA.

Nu, zulk eene daad zal papa CHASSÉ behaagd hebben.

De heer VAN K.

Naauwelijks van dit onverschrokken stuk van den kloekmoedigen VAN LEUVEN onder-
rigt, of hij laat den braven fuselier voor
zich komen, prijst den onversaagde en
belooft hem, den koning van zijne daad
te zullen berigten, en dit had het wel
waardig gevolg, dat VAN LEUVEN door Z.
M. benoemd werd tot Ridder van de mili-
taire WILLEMS-orde, hetwelk hij uit de
handen van den grijzen generaal CHASSÉ,
en in tegenwoordigheid der geheele bezet-
ting van de citadel, bekwam.

HENDRIK VAN LEUVEN is Amsterdammer
van geboorte, doch verloor vroeg zijne ou-
ders; hij werd aldaar in een der godshui-
zen opgevoed; hij trad, naauwelijks zeven-
tien jaren oud, vrijwillig in dienst van
onzen koning, en hij woonde het binnen-
rukken van *Brussel* bij, en is mede de

schrik geworden van de vijanden van zijn vaderland.

Ja , zoo jaagt *moed* en *dapperheid* ,
 De schrik in mouterbenden ,
 En voert , door de *eer* en *trouw* geleid ,
 Den dood hen op de lenden ;
 Zoo doet de blik eens enkelen mans ,
 Die vonkelt van verhoogden glans ,
 Der Belgen drommen vlugten ;
 Verscheurt , vertrappt hun oproervaân
 En keert , na zulk een kloek bestaan ,
 Als had hij niets te duchten
 Van 's vijands vuur , noch blank geweer ,
 Gelaten naar de zijnen weer ,
 Die zijne komst verbeiden ,
 VAN LEUVEN ! onverschrokken held !
 Uw naam zal de onze op 't oorlogsveld
 Gedachtig aan uw daad , tot helden grootheid leiden.

HUGO.

Ik hoop , dat ik toch eenmaal eens zoo gelukkig zijn zal , om al die groote mannen , welke zich in de laatste twee jaren onderscheiden hebben , door *moed* , *trouw* of *edele daden* , te mogen zien ten einde hun mijnen eerbied en hulde te bewijzen.

De heer VAN K.

Die wensch is prijselijk , mijn zoon ! en

waar wij maar eenigzins in de gelegenheid kunnen komen, zal ik u daarin behulpzaam zijn, in de hoop, dat hunne daden voor u niet te vergeefs zijn geweest.

12.

Gij zult u zeker, lieve kinderen! het fraaije versje nog herinneren, dat HUGO, gepasseerde jaar, zoo vaak in den mond had, omtrent de Vriezen?

MINA.

O ja, het was van uwen geliefden dichter VAN LENNEP,

Alle volkren op deze aard,
Zien wij eens hun naam verliezen,
Maar de grootsche naam van Vriezen
Blijft in eeuwigheid vermaard!

De heer VAN K.

Juist, mijn blondje! nu, dat die krijgshaftige en edele Vriezen nog niet ontaard zijn van hun moedig voorgeslacht, zult gij uit uwen tijdgenoot KEIMPE JACOBS VAN HET MEER vernemen.

Deze schutter had met het eerste bataljon, tweede afdeeling Vriezen zijne provincie verlaten en lag te *Nymegen* in garnizoen. Zijne moeder, eene weduwe, vorderde, door hare omstandigheden gedrongen, dat KEIMPE, die bovendien met zijnen ouderen broeder diende, te huis kwam, om haar in hare broodwinning de behulpzame hand te bieden. Om dit gemis voor het leger echter te vergoeden, zou zijn jongere broeder, die beter te huis konde gemist worden, hem vervangen. Deze komt toevallig te *Nymegen* aan, op het oogenblik, dat het bevel gekomen is, dat het bataljon zal oprukken, om de gehate Belgen onder de oogen te zien. Wat doet KEIMPE? zal hij zijnen broeder de wapens omhangen en vertrekken? zal hij van zijn ontslag, tegen de in diensttreding van zijnen broeder gebruik maken?... Hier wenkt hem zijne moeder,... daar roept hem het vaderland en de eer.... Neen, het vaderland, het dierbare vaderland weegt het zwaartst! In edele vervoering valt hij zijnen broeder om den hals, dankt hem voor zijne bereidwilligheid, om zijne plaats bij het leger te

vervangen; maar hij bezweert hem, zoo goed mogelijk, al zijne beste pogingen te willen inspannen ter hulpe en tot bijstand van hunne moeder, en hij, hij grijpt zijn geweer, treedt met het bataljon aan, en vertrekt met zijne spitsbroeders, waar eer en plicht de Vriezen roept voor vaderland en koning.

Met de oogen naar den grond geslagen en de ruwe wang van tranen nat, stond daar nu de jongste broeder en staarde zijnen KEIMPE na, die met slaande trom zijn garnizoen verliet; met het hart vol aandoening keerde hij naar zijne moeder terug, en deze waardige opvoedster van zulk eenen waardigen zoon, dankte den hemel in het moederlijk gebed, als zij hare zonen den Almagtigen opdroeg, voor het geluk, zulke kinderen groot gebragt te hebben.

KEIMPE zal een voorbeeld blijven, van volharding, deugd en moed,

Toonen wat het hart der Vriezen, voor hun land en koning doet.

13.

Nu naderen wij, met rassche schreden, de zoo roemvolle maand Augustus van het jaar 1831; en zoo gij immer, lieve kinderen! u hebt mogen verheugen, tot eene natie te behooren, rijk in deugd en roem, dan is het voorzeker bij het terugzien op de eerste dagen van even genoemde maand, en de daarin zoo grootsch volvoerde wapenfeiten; ja, dan moogt gij trotsch zijn op uwe landgenooten.

Daar wij nu echter zoo veel te zien en te bewonderen hebben, zoowel in *Staats-Vlaanderen*, op de *Schelde*, als bij ons leger, zoo zullen wij te *Turnhout* beginnen.

Nu moet gij u verbeelden, dat het plan van dezen veldtogt zoo meesterlijk beraamd was, dat van *Maastricht* af, tot het land van *Cadzant* toe, alles gelijktijdig in beweging kwam, zoodat de muitelingen niet wisten op welk punt eigenlijk onze bedocling was. En vader CHASSÉ, die zich eendragtig verstond met den kommandant van onze zee-

magt op *de Schelde*, zat, ingevolge dit plan, ook niet stil. Zoo als wij later zullen zien.

Digt bij *Turnhout*, kunt gij op de kaart zien, ligt het dorp *Baarle-Hartog*, hier begon het eerste treffen tegen vier honderd Belgen. Deze trokken, na door de onzen met moed aangevallen te zijn, spoedig terug. Doch nu zouden zij onze Hollandsche helden te *Ravels* onthalen, maar zij wisten zeker niet, dat Hollandsche soldaten, aangevoerd door den prins van *Oranje*, geenen tegenstand kennen, en, ofschoon de muiters dan ook eens zoo sterk waren dan de onzen, werden zij met kracht aangegrepen en moesten wijken. De hertog van SAXEN-WEIMAR en de kolonel BAGELAAR, voerden, op het voorbeeld van onzen prins, hunne troepen te voet aan. En schoon de Belgen, even als vroeger te *Ravels*, ook weêr uit de huizen schoten, en de onzen met kanonvuur hevig werden bestookt, zoo klonk het *voorwaarts* algemeen en de vijand werd met verlies op de vlucht gedreven.

In dit treffen werd de brave fuselier der zevende afdeeling B. F. VAN WEERDT ge-

wond, die onverschrokke brave soldaat, die, toen men hem eenigen tijd later, in het hospitaal te *Breda*, zijn been afzette, zich beklaagde, *dat hij niet eerst de affaire voor Hasselt en Leuven had kunnen bijwonen, om zijn vaderland van dienst te kunnen zijn, doch om zijn been beklagde hij zich niet.*

Nu ging ons leger met verhaaste marschen vooruit, *Oostham, Quaad Mechelen*, en vooral *Beringen*, waren getuigen van den heldenmoed en de onverschrokkenheid der Hollanders. Hier stierf de vrijwillige Leidsche jager van het korps studenten, BEEKMAN, den heldendood.

EMMA.

Die brave jongeling!

De heer VAN K.

Zijne dappere spitsbroeders hebben zijne nagedachtenis eene billijke hulde toegebracht, en *Leiden* mag nu trotsch zijn, in zijn tempelgewelf dat welverdiend aandenken te bewaren.

Het *voorwaarts* der onzen en het daaraan verknochte *overwinnen*, ging zoo verbaasd snel, dat het alle verbeelding overtrof.

Het leger van DAINB werd verslagen, *Hasselt* veroverd, en het *Wilhelmus van Nassouwen*, klonk, van trommel en trompetten, als een zegepralende toon de onzen vooruit.

Te *Bautersem*, in de nabijheid van het sidderend *Leuven*, had bijna een vijandelijk schot onzen geliefden held, den prins van *Oranje* getroffen; het nam de voorpooten van zijn krijgsros weg; de onverschrokken bevelvoerder, besteeg onverwijd een ander paard, en zeide overluid: „*Schrik niet, mijne heeren! ik ben niet gekwetst,*” en vervolgde, als ware er niets gebeurd, zijn plan van overwinning.

Hevig was het gevecht voor *Leuven*, zware bedekte batterijen had de vijand in zijn voordeel, maar *moed* en *trouw* sterkten de onzen, en *Leuven*, die stad, waar LEOPOLD en zijn generaal, die het leger van *de Schelde* kommandeerde, zich in persoon bevonden, dat trotsche *Leuven* moest deszelfs poorten openen voor ons overwinnend leger, terwijl de hertog van SAXEN-WEIMAR, die met zijne divisie *Leuven* was omgetrokken, den vlugtenden LEOPOLD den weg naar *Brussel* had afgesneden, hem dwong

naar *Mechelen* te vlugten, daar hij intusschen met zijne voorposten tot op twee uren afstands van die miltzieke hoofdstad stond.

O tijd van eeuwen roem, o luistervolle dagen!

dit waren zij met regt voor ons.

Laten wij ons nu verheugen in eenige helden en merkwaardige trekken, door de onzen zoo schitterend, gedurende den tien-daagschen veldtocht, aan den dag gelegd.

In het gevecht voor *Hasselt*, werd de flanker GREVE, van het eerste bataljon eerste afdeeling Noord-Hollandsche Schutterij, aan den duim van zijne rechterhand gewond. Het bleek weldra, dat dit deel van zijne hand moest afgezet worden, om grooter onheil te voorkomen. Hierbij gedroeg hij zich zoo voorbeeldig en manmoedig, dat hij de goedkeuring van zijne geneesheeren wegdroeg, en toen een oogenblik daarna, de majoor FALCK, kommanderende zijne afdeeling, binnentrad, om uit liefderijke deelneming naar den welstand van zijne gekwetste soldaten te vernemen, trad hij dezen welgemoed tegen, en hem de linkerhand aanbiedende, zeide hij: « *Heer*

« *Majoor! excuseer mijne linkerhand.* »

HUGO.

Nu, deze flankeur was ook niet kleinzeerig, MINA!

MINA.

Dit zal ook nooit iemand in een' Hollandsch' soldaat veronderstellen, broertje! en vooral niet in die brave helden, die den tiendaagschen veldtogt hebben bijgewoond.

De heer VAN K.

Juist, MINA! door het uitstaan van vroeger nooit gekende ontberingen, vermoeijende marschen en eene afmattende levenswijze, hebben onze braven getoond, dat verwijfheid of kleinmoedigheid — zij mogen bij onze naburige Franschen of aan hunne TOILETTEN te huis behooren — vreemdisaan onze natie.

« Het Nederlandsche volk is als een kudde schapen,
« Vernoege op schralen grond te weiden en te slapen,
« Maar als men te onbedacht hun kluisters voelen doet,
« Verkeert die lammren kudde in eenen leeuwenstoet! »

HUGO.

Dat zou ik meenen.

6*

De heer VAN K.

Even dapper gedroeg zich ook de Overijsselsche schutter K. F. ROMSÉE, die den 5den Augustus, in een treffen met de Belgen uitmuntte. Hij ontving reeds vroeg in het gevecht eenen geweerkogel in den linkerarm; doch wel verre van zich hierdoor in zijnen ijver te laten storen, vuurde hij nog bijna anderhalf uur mede, alsof hem niets deerde; totdat een *tweede schot*, in denzelfden arm, en het menigvuldig verlies van bloed, hem dwong achteruit te gaan. Meermalen beklagde zich deze wakkere schutter, dat hij den grootsten spijt gevoelde, het lied niet ten einde toe te hebben kunnen uitzingen, *(zoo als hij zich in zijn' eersten brief aan zijne ouders uitdrukte)* en hij verzocht zijnen betrekkingen, in het oog te houden, dat hij er eene eer in stelde, zijn best te hebben kunnen doen voor *zijn lieve vaderland en den besten koning!* Onze geëerbiedigde monarch, heeft ook dezen moedigen Overijsselschen schutter, tot loon voor zijn gehouden gedrag, benoemd tot Ridder van de militaire WILLEMS orde, vierde klasse.

Zoo deed de wakkere Romsée,
 Meê,
 Toen 't voorwaarts had geklonken,
 En lag,
 In 't hevigst van den slag,
 Een helden braafheid aan den dag,
 Die schitterend heeft geblonken!
 Uw naam, o Romsée! zal in 's lands historieblaân,
 Zoo lang *Oud-Neêrland* leeft, met gouden lettren staan:

14.

Zoo warm uw hart de dapperheid hul-
 digt, in de zoo even aangehaalde heldenda-
 den; niet minder warm zal het kloppen,
 bij het hooren der edele bedrijven, die niet
 minder in tal en soort door de onzen zijn
 verrigt, gedurende de tien dagen van eenen
 glorievollen veldtogt.

Verbeeldt u slechts, dat bij het zegevie-
 rend binnenrukken onzer troepen te *Berlin-
 gen*, er een zware brand ontstond, waardoor
 negen à tien huizen al spoedig eene prooi
 der vlammen werden. Dit konden onze
 Hollandsche soldaten en schutters met geen
 strakke blikken aanzien. Neen, dadelijk

snelden zij ter hulp, en beijverden zich als om strijd, den voortgang van eenen alles vernielenden brand te stuiten.. Hierdoor konden zich de inwoners van *Beringen*, op eene klaarblijkelijke wijze overtuigen, dat het Hollandsche leger niet kwam om *België* te verwoesten, of, waar zij doortrokken, de rampen en onheilen van den oorlog te vermeerderen; maar om deszelfs regten te handhaven, en door het eerlijk zwaard aan de regtvaardigheid gewijd, te verkrijgen, wat geene protocollen vermogten te geven; en bij deze zoo werkdadige hulp bleef het nog niet.

Onze soldaten en schutters zagen met geen koud hart, en als gevoelloos voor de rampen van anderen, de ongelukkigen schreiende en handenwringende bij hunne half verbrande woningen staan. O neen! naauwelijks is de brand geblusht, of onder onze manschappen wordt eene collecte, ten behoeve van die ongelukkigen, gedaan, en in een oogenblik wordt de vrucht daarvan, zijnde eene som van *twee honderd gulden*, aan den roomsch geestelijke van *Beringen* ter hand gesteld, met verzoek, zoo veel moge-

lijk de ramp der ongelukkigen te leenigen.

Dus dwong *Hollands* heldenschaar,

In 't barnen van het kriegsgevaar,

Bij laaijen brand,

In 's vijands land,

Die 't al te sloopen dreigt wat vlijt en arbeid gaf,

Hun door *liefdadigheid* nog hulde en eerbied af.

15.

Gewis herinnert gij u, mijne lievelingen! wat de aloudheid verhaalt van de vriendschap van eenen ORESTES en PYLADES, en uit de gewijde bladeren, die van eenen DAVID en JONATHAN; maar een niet minder voortreffelijk voorbeeld van ware vriendschap en eene daaruit gevloeide edele daad, treffen wij aan in den eersten luitenant RONNENBERG, omtrent den groot-majoor VAN WICKEVOORT CROMMELIN. Op den 12den Augustus werd de zoo even genoemde groot-majoor door een' kogel in den buik gewond en moest achterblijven.

Op den 17den dier onvergeetbare maand, trok ons zegevierend leger terug. Op dien dag vond de gemelde eerste luitenant der mobiele Noord-Hollandsche schutterij, zijnen gekwetsten vriend, zijn' groot-majoor, tegen eenen boom zitten, op het oogenblik, dat deze onder de hevigste pijnen dreigde te bezwijken. De Hollandsche troepen trokken hen voorbij, en weldra zoude het Fransch- Belgische leger volgen en beide gevangen nemen, of RONNENBERG, zou door de lage hand der verachtelijke blaauwkielen, het slagtoffer worden van zijne vriendschap en menschlievendheid. « *Spood u, maak voort,* » roept hem een Hollandsche operofficier toe: « *de Belgen volgen ons, en uit wraak over hunne nederlaag, zullen zij althans de weerloozen om- brengen, dat is Belgische aard, die voor eenen gewapenden arm vlugt.* » Maar wel verre van zich te laten verschrikken of te overreden, den stervenden majoor te verlaten, beloofde RONNENBERG plegtig, hem in zijnen nood bij te zullen blijven, rigt zich in edele vervoering op, en roept den officier toe: « *Ik blijf, vriend-*

« *schap ontziet geen gevaar!* » En deze twee waarachtige vrienden kwamen den 2den september daaraanvolgende te *Straten*, bij *Eindhoven*, behouden terug.

O RONNENBERG! uw daad ontroert me,
 Uw edel hart, uw taal vervoert me,
 En ieder krijgsman in het veld,
 Wensch ik, bij roem en lauwerkroonen,
 't Sieraad van MAVORS echte zonen!
 Een vriend, die, als het bijstand geldt,
 Als gij, geen prijs in 't leven stelt.

HUGO.

Nu, dat zijn opregte en getrouwe vrienden, die verlaten elkander niet in den nood.

De heer VAN K.

Voor dat wij nu ons heldenleger in *Noord-Brabant* verlaten en onze oogen naar *de Schelde* keeren, moeten wij nog onze hulde toebrengen aan den zoo grootschen als edelen menschlievenden trek van den majoor LAATSMAN, van de dertiende afdeeling.

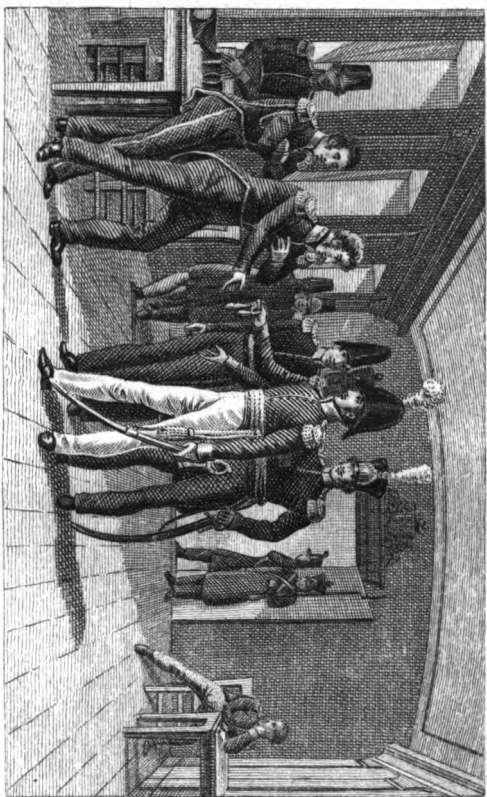
Deze had vroeger te *Doornik* bij de Belgen gevangen gezeten, tijdens de afscheuring van *Holland* en het wederregtelijk gevangen houden van al de officieren al-

daar. Beschimping, smaad, verguizing, ja gebrek, was daar aan de orde van den dag, en de oud Hollandsche lijdzaamheid, geduld en verdraagzaamheid, werden daar op eene verregaande en schandelijke wijze beproefd. Dat had de majoor LAATSMAN in den hoogsten graad te *Doornik* ondervonden.

Nu bevond hij zich weder te *Hasselt*, na de inneming van die stad, en bezocht met eenige Hollandsche stafofficieren de zaal van het stadhuis, waar men de Belgische officieren, die in den laatsten strijd krijgsgevangen gemaakt waren, bewaarden. Met eene edele vrijmoedigheid, zonder zich iets te laten voorstaan, sprak hij met de Belgen, en zeide: « *Gij bevindt u nu in denzelfden toestand, waarin ik mij, voor weinig tijds geleden bevond te Doornik, en ik kom mij wreken over de slechte behandeling, die men mij in België heeft aangedaan; ... ziedaar! ik bied u mijne goudbeurs en mijne diensten aan.* »

Daar stonden nu de, voor weinige dagen geleden nog zoo pogchende en hoogschreeuwende Belgen, beschaamd en ontroerd, en gevoelden in hun zelve, hoe verbaasd

Blade. 90.

veel, zij in alles nog bij de Hollanders ten
achteren waren.

O LAATSMAN! krijgsman! ja uw hart,
Gevoelig voor uws naasten smart,
Sluit, door geen lage wraak gestuit,
Uw vijand niet in 't weldoen uit;
Maar geeft een voorbeeld, hoe 't gemoed
Eens Christens, steeds zich wreken moet,
En paart dus aan uw krijgsmans roem,
Eene onverwelkbare eerebloem.

16.

Wenden wij nu ons oog naar *de Schelde*, waar held CHASSÉ, bekend met het plan en de beweging der armee, den 5den Augustus een' uitval deed met zijne troepen uit de citadel van *Antwerpen*, de Belgen rondom die sterkte verjoeg, hunne aangelegenen werken vernielde, het geplante geschut veroverde of vernagelde, en eene groote hoeveelheid amunitie en andere voorwerpen in onze handen deed vallen. Hier bleek de dapperheid der Hollandsche troepen met

glans, waar de Belgen ook dorsten staan, werden zij met kracht aangegrepen en overwonnen.

De onzen bezetteden de lunet *St. Laurens*, zij gingen als gesarde leeuwen, die lang reeds naar den strijd gehaakt hadden, te werk, en lieten niets te wenschen over. Onder deze braven, gelijk ik u vroeger verhaalde, bevond zich dan ook weder de jonge dappere Ridder ELDERS, van *Haarlem*, die even onverschrokken als in het begin der Belgische onlusten, zijne aanvoorders overtuigde, dat beleid en dapperheid in hem wonen, en het kruis van eer met regt zijne borst versiert.

Hoe vloten hier weêr de gewaande Belgische helden voor de Hollandsche dapperen! en moet men het niet als een bijzondere zegen van den Allerhoogsten aanmerken, dat men bij dezen uitval slechts drie dooden en een en twintig gekwetsten had?... Ja, lieve kinderen! *Gods oog waakte over de onzen!*

Onze flotille bleef ook geen koele aanschouwster van dit alles, neen! Natuurlijk van alles vooruit onderrigt, en deelende in

het gemaakte plan van den veldtocht, in zoo verre die betrekking had tot *de Scheide*, zeilden, op bevel van den waardigen kommandant den luitenant kapitein KOOPMAN, eenige onzer schepen, wel waardig den naam van *Hollands* zeekasteelen te dragen, de rivier op, tot *Rupelmonde*, maakten zich aldaar van vier Belgische koopvaardijvaarders meester, en kwamen daarmede in het gezigt van geheel *Antwerpen* terug, voerende de onbezoedelde Hollandsche vlag ten top, en het ligte Brabandsche dundoek daaronder, te kennen gevende, dat geen *oproervaan* op dezelfde lijn met de Hollandsche vlag mag wapperen.

HUGO.

O! dat moet een schitterend gezigt geweest zijn.

De heer VAN K.

Ja, dat was het zeker, mijn zoon! en bij het terug denken aan dit voorval; herinner ik mij, wat onze vaderlandsche dichter C. LOOTS, vroeger bij den dood van VAN SPEYK zong.

EMMA.

Mogen wij het ook hooren, vader?

De heer VAN K.

Gaarne.

En gij, o *Schelde!* als 't is besloten,
 Dat ge ook nog eenmaal van uw vloten,
 Op zee de wimpels zwieren doet,
 Lang, lang nog moeten zij die plassen
 Doorsleept zijn, eer zij zijn gewasschen,
 Zoo rein, dat eene vlag haar groet!

Gij schondt de witte vlag van vrede,
 Geheschen als genade bede,
 Aan *Neêrlands* dreigend schutsgevaart;
 Zoo hijscht gij eens op breeder stroomen,
 De witte, als gij gevaar ziet komen,
 En de uwe, als niets u vreeze baart!

Maar hou een wjl nog 't hoofd wat onder,
Oud-Nederland voert nog den donder,
 Tot kneuzing van de hoovaardij!

En deze werd zoo juist gefnuikt, zoowel
 door ons leger als door onze wakkere ma-
 trozen, welke laatste juist op dien dag, op
 eene allezins waardige wijze, het vijftigste
 jaarfeest vierden van den slag van *Dog-
 gersbank*.

Dubbel waardig was dus voor onze on-
 verschrokken zeerobben, de dag waarop zij
 voor *Rupelmonde* verschenen. Het feest
 van *Doggersbank*, en het halve jaarfeest

der zelfopoffering van VAN SPEYK! daaraan werd ook gedacht en de kolonel KOOPMAN, welke vroeger, in de witte baan van eene groote hollandsche vlag met zwarte letters den naam van VAN SPEYK had doen schilderen, heesch dezelve als een schrikbeeld, den 5den Augustus 1831 bij de expeditie voor *Rupelmonde*, aan boord van *de Suriname* en vreesselijk golfde dezelve op den luchtstroom de Belgen tegen. Des avonds ging dezelve weêr neder, en zij blijft voor zulke gelegenheden bewaard. Zijnde die naam voortaan de welsprekendste tolk van het gevoelen, dat onze marine bezielt.

Wat godlijk heldenvolk! neen, 't vrije *Griekenland*,
Zag nooit een edler drom verzameld aan zijn strand!

Zoo zong onze vaderlandsche Bard, de onsterfelijke HELMERS, en zouden wij hem dit niet uit eene volle borst nazingen? ja:

O had ik woorden, had ik krachten, had ik zangen,
Hoe zoudt ge, o dapperen! mijn dankbre hulde ontvangen,
Hoe zou ik, met het vuur mijns boezems toegerust,
Uw lof weërgalmen doen, van oost- tot westerkust!

Doch, lieve kinderen! wij willen hopen, dat eenmaal eene waardige welversnedene pen van een' onzer beroemde Hollandsche schrijvers, bij voorbeeld de heer SCHELESTEMA, aan wien wij, bij zoo vele uitmuntende geschiedkundige verhalen, ook den laatsten veldtocht van NAPOLEON te danken hebben, die braven, naar verdienste eene eerezuil zal stichten.

Ons dankbaar hart kan hen slechts in de verte toejuichen, hopende, dat zij het loon voor hun allezins loffelijk en prijzenswaardig gedrag, in hun binnenste zullen gevoelen en blijven omdragen.

17.

Volgen wij nu ons zegepralend leger ook in *Staats-Vlaanderen*; dáár deed de brave LEDEL met zijne dappere manschappen even groote wonderen. Hij overwon *den kapitalen Dam* en *het Verlaat*, en bragt door deze voor ons zoo gewigtige overwinning de

vijand zulk eene aanmerkelijke afbreuk toe, dat in het nabijgelegene *Gent*, de vrees zoo hoog steeg, dat men ieder oogenblik het overwinnend Hollandsche leger voor de poorten verwachtte.

Van dat gewigtig punt konden de onzen ook geheel *Vlaanderen* onder water zetten, en door wapenen niet alleen, maar door den vloed zich dubbel sterk maken.

En zouden wij bij deze gelegenheid niet aan het manmoedig gedrag van den kapitein HOPBERGEN gedenken, kommandant van het stadje *Sluis*, die met honderd soldaten, voor het grootste gedeelte Wakchersche schutters, den vijand aangreep, overhoop wierp en op de vlugt dreef, en bij vele krijgsgevangenen nog een stuk geschut veroverde? Deze brave kapitein ontving later van de maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen* aldaar, eenen fraaijen eeredegen voor zijn kloekmoedig bedrijf.

Hier konden de Belgen zich weér overtuigen van den voortreffelijken geest der onzen, en daarom is het ons een zoete lust, ook te gedenken aan den wakkeren BOURICIUS, die met zoo veel moed als beleid,

den 5den Augustus, voor hem en ook voor ons merkwaardig maakte.

Aan twee kanonneerbotten, onder bevel van de luitenants BOURICIUS en VAN MALDEGHEM, die in eene Vlaamsche haven lagen, het *Zwin* genaamd, was order gegeven, om langs die zijde op te zeilen en onze landmagt zoo veel mogelijk te ondersteunen.

De boot van den heer BOURICIUS, geraakte door eenen onverwacht opgekomen zuidwesten wind aan den grond.

Naauwelijks zagen de Belgen, ten getale van zes honderd, de kanonneerbotten onder het bereik van hun geweer, of zij beschoten dezelveu hevig.

De wakkere manschap der boten telde de overmagt niet, maar gaven kloek bescheid, en hoewel zwak in getal, verdedigden zij zich met onbeschrijflijken moed.

Eindelijk werd de boot van den heer BOURICIUS, die reeds lang, zonder te kunnen keeren of wenden, aan het vijandelijk vuur was blootgesteld geweest, door grondschoten getroffen, en de bodem was niet meer te behouden.

De onverschrokken en allezienswaardige bevelhebber van de boot, was reeds in het begin van het gevecht gewond, doch had, na zich te hebben laten verbinden, terstond zijnen post hervat en de manschappen wakker voorgegaan.

Zal hij nu zijnen reddeloozen bodem aan de Belgen in handen geven, zich en zijn volk als krijgsgevangenen laten wegvoeren? neen! de makker en vriend van VAN SPYK neemt een beter besluit, hetwelk met even grootsch beleid als kloeken moed wordt ten uitvoer gebracht.

Hij deed zijne braven, alle jongens als vlaggen! op de kanonneerboot van den heer VAN MALDEGHEM, onder het aanhoudend vuur des vijands, overgaan, en liet zijne kiel vernielen, opdat nimmer eenig Belgisch *schandvaan* van dezelve mast zoude wapperen.

HUGO.

Dat is braaf! niets den vijand laten en veel minder nog muiters.

EMMA.

Ik geloof ook niet, waar de onzen im-

mer hebben moeten wijken , dat de Belgen veel gevonden hebben.

De heer VAN K.

Dit is ook tegen het eerste grondbeginsel van krijgvoeren en veld- of zeeslagen leveren ; het minste voordeel , waarvan de vijand zich zoude kunnen bedienen , moet hun niet gelaten , maar liever vernield worden , het zij dan van veel of weinig waarde.

Nu moet ik niet vergeten u nog te verhalen , hoe braaf en edel de officieren en matrozen van Z. M. korvet *de Komeet* , hunne deelneming en belangstelling hebben aan den dag gelegd , omtrent den luitenant ter zee J. KLINKHAMER , die op den 27sten October bij het bombardement van *Antwerpen* , in den jeugdigen ouderdom van twee en twintig jaren , den heldendood voor het vaderland stierf.

Gij weet hoe het oude en geëerbiedigde *Vlissingen* , met recht trotsch is op het geluk , dat binnen deszelfs wallen *de eenige* DE RUYTER het levenslicht ontving , hoe het met welgevallen zich den knaap herinnert , die zoo stout als moedig van de spits

der kerktoren klom, daar in LAMPSINS
 lijnbaan liep, en in later jaren het lot van
 koningrijken besliste?... dit alles weet gij,
 en die roem is billijk! maar het nageslacht
 zal ook in die beroemde zeestad elkander
 met verrukking het gedenkteeken aanwij-
 zen, dat door de schepelingen van *de Ko-*
meet aldáár op het kerkhof is opgericht,
 voor den luitenant ter zee KLINKHAMER,
 voor den braven, edelen twee en twintig
 jarigen officier, die door zeven vijandelijke
 kogels getroffen, in zijn leven een voor-
 beeld was van bedaarden moed, en in zijne
 laatste oogenblikken, van vroom, onder-
 worpen Christelijk lijden; van eenen offi-
 cier, wiens nagedachtenis bij de Hollandsche
 marine steeds in levendig aandenken zal
 blijven. Ja, mijne kinderen! op het kerk-
 hof te *Vlissingen* praalt een eenvoudig,
 doch smaakvol ontworpen monument, ter
 eere van dien brave, waarvan het plan is
 ontworpen door den kapitein ingenieur
 DUIVENÉ, en aan weerskanten van hetzelfde,
 de gedenkteeken van den bootsman P.
 HARTZ en den kwartiermeester J. C. KREI-

JENBURG, in dienzelfden kamp voor het heilig regt gesneuveld.

MINA

Dat doet de brave manschappen van de korvet, de *Komeet* eer aan.

De heer VAN K.

Deze openlijke hulde, aan de nagedachte-
nis van 's lands verdedigers bewezen, door
hunne getrouwe krijgsmakkers, zal eenmaal
aan de late nakomelingschap melden, hoe
dierbaar hun het herdenken was, aan de
gesneuvelden voor het heil van het dierbaar
vaderland.

Rust zacht, gij, die door de eer geleid,
Voor ons uw bloed deed vloeijen,
Daar tranen van erkentlijkheid,
Uw heilig graf besproeijen,
Rust zacht, en smaakt in de eeuwigheid,
Het loon voor trouw en dapperheid.

18.

Nu zal ik bijzonder voor u, mijne doch-
ters! op deze wandeling eene snaar aanroe-
ren, welke ik geloof en vertrouwen, dat een

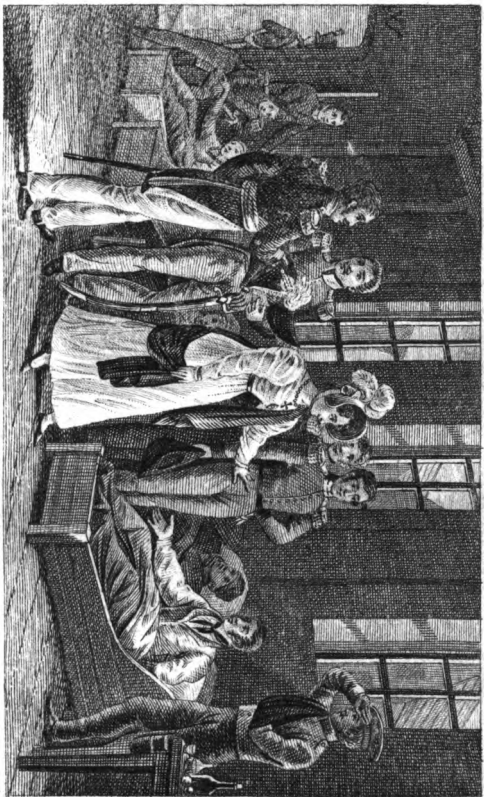
welluidende klank voor uwe jeugdige harten zijn zal.

Komt EMMA, MINA en KUNEGUNDE, laat mij met vaderlijk genoegen, uit uwe heldere oogen, thans meer dan ooit, bij het volgende ontwaren, dat de hoofddeugd van *Neêrlands* vrouwenrei, *menschlievendheid*, ook in uw binnenste woont. Ik wil u een der schoonste, der edelste karaktertrekken van *Hollands* geliefde en dierbare prinses verhalen, van die grootmoedige en edele vorstin, de waardige echtgenoot van den dappersten prins, den roem der ridders! die zich eene eerezuil heeft gesticht, voor tijd en lot te groot, voor wien de erkentelijke bede, van zoo vele dankbare tongen luid ten hemel klinkt, en waaraan de herinnering mij altijd een weemoedige traan afperst.

Het is overbodig u te verhalen, hoe na den tiendaagschen veldtogt, de hospitalen en keurig ingerigte ziekenzalen weldra vervuld werden met gekwetsten en kranken, na zoo veel te voren nooit gekende vermoeijenssen en afmattende togten. Onze landgenooten deden dan ook alles, zoo als ik u vroeger

zeide, door toezending van al het noodige, om het lot dier lijders te verzachten. Maar wat deed de prinses van *Oranje*?

Op hoogstdezelfs bevel en bekostigd uit hare eigene middelen, liet deze vorstin in het vorstelijk *'s Gravenhage* een hospitaal inrigten, waar in eene ruime zaal, eenige zwaar gewonden, op hare kosten werden opgepast, verzorgd en verpleegd. Daar zag men, onder het oog van deze vorstelijke weldoenster, den ongelukkigen lijder alle genees- en heilkundige hulp toebrengen, welke strekken konden, om zijnen toestand te verzachten, en het lijden, of het gemis van zijne ledematen te vergoeden. Ja, daar werd niets onbeproefd gelaten, om redding en troost aan te brengen, zelfs werden door deze edele vorstin, op eene zoo kiesche als bescheidene wijze, de geheime wenschen uitgevorscht, welke de zielen der lijders kwelden; en naauwlijks openbaarde zich de zucht des kranke, om zijne naaste betrekkingen gaarne te willen zien, om zijnen ver afwezenden vader de hand te mogen drukken, of zijne moeder te omhelzen, of aanstonds was het vorstelijk bevel gege-

...zelfs werden door deze edele Vorstin,.....

Bladz. 104.

ven, tot bevrediging van dien wensch, en in den kortst mogelijken tijd lag de zoon aan het hart zijns vaders, of aan de borst zijner moeder, en kon geen lof groot genoeg vinden, voor de edele prinses van *Oranje*. Ja, mijne dochters! dit zijn geene verdichtselen, dit zijn gebeurde zaken, en meer dan een schutter, dankt en bidt thans in zijn stil gebed den hemel, voor zijne vorstelijke beschermster en weldoenster.

Herinnert u slechts ARIE WEISHOUP, schutter van het eerste bataljon, eerste afdeling Groningsche schutterij, die in het *Willems hospitaal*, onder zoo vele anderen, is verpleegd geworden, en die later betuigde, dat voor zulk een vorstelijk geslacht, voor *Oranje*, geene opofferingen te groot waren.

En zouden wij den serjant JELTES vergeten? . . . neen! ik wil uw geheugen, lieve kinderen! te hulp komen, het u geheel verhalen, opdat gij het nimmer zult vergeten.

NICOLAAS GERHARDUS JELTES, geboren te *Nieuwe Schans*, provincie *Groningen*, had gediend als onderofficier bij het tweede

bataljon koninklijke jagers, en verloor in den tiendaagschen veldtocht, op den 12den Augustus 1831, voor *Leuven*, door eenen kanonskogel zijn linkerbeen.

Nadat in de eerste dagen op de geneeskundige hulp de noodige orde was gesteld, werd hij, na verloop van eenigen tijd, naar *'s Gravenhage* vervoerd en in het *Willems hospitaal* opgenomen, alwaar hij, bij de hartelijkste deelneming in zijn lot, de liefde der edele vorstin mogt ondervinden. Het medelijden van onze geliefde prinses omtrent den vijf en twintig jarigen jongeling, was zoo groot, en de onbepaalde menschenliefde en oplettendheid, zoo treffend, dat het ongeunstelde verhaal daarvan, uit den mond des jongelings, aller harten roert en treft.

Niet voldaan met aan den gewonde de meest mogelijke hulp te doen toebrengen, niet te vreden met het eigenhandig toedienen van alle ververschingen aan den lijder, neen! verder nog gingen de zorgen van de edele vorstin. Op hoogstderzelver last werd voor den serjant JELTES een kunstbeen van hout vervaardigd, waarvan hij voorzien zijn-

de, na zijn volkomen herstel, het *Willemshospitaal* verliet, diep getroffen door de alles te bovengaande goedheid van zijne verhevene weldoenster. En door onzen geëerbiedigden koning tot Ridder der militaire WILLEMS-orde benoemd, tot loon voor zijnen betoonden moed en gedrag gedurende den veldtocht, ontving hij bij zijn vertrek nog eenen brief, namens hare keizerlijke en koninklijke hoogheid geschreven, aan den landvoogd van *Groningen*, ten bewijze van zijnngehouden gedrag, gedurende zijne verpleging en ter verdere aanbeveling.

EMMA.

O! waar vindt men van zulk eene prinses hare wederga?

De heer VAN K.

Nergens, EMMA! uw vaderland alleen bezit dat onschatbaar juweel.

HUGO.

Zulk een been moet wel regt kunstig gemaakt zijn.

De heer VAN K.

Ja, HUGO! het doet den vervaardiger alle eer aan. Het is zoo kunstig gemaakt, dat het de bewondering van allen wegr

draagt, en zoo doeltreffend ingerigt, dat de ongelukkige daarvan bijna even zulk een vrij gebruik kan maken, als van zijn regterbeen; zoodat men, het ziende, niet zou vermoeden, dat hem een der noodzakelijkste ledematen ontbrak.

MINA.

Hoe gaarne vereenig ik mijnen dank aan deze edele vorstin, met dien van den geredden, en roem ik op eene hartelijke wijze de verhevene deugd van deze vorstelijke weldoenster.

De heer VAN K.

Volgaarne geloof ik deze hartelijke uitboezeming, lieve MINA! en ik vleije mij, mijne dochters! dat zulk een voorbeeld van edele menschenliefde voor u en voor uwe landgenooten in het algemeen, niet zal verloren gaan, noch vergeefs zijn, maar ieder in zijnen stand en naar zijn vermogen hetzelfde zal navolgen.

HUGO.

Voorzeker!

De heer VAN K.

En dat zulk een graankorrel, in Nederlandschen grond geworpen, goeden wasdom

voortbrengt, getuigt het offer van den prins van *Oranje*, hoogstdezelfs wakkere zonen, officieren en manschappen van het tweede bataljon der derde afdeeling mobiele Noord-Hollandsche schutterij, bij de algemeene militaire manoeuvres in den kamp bij *Reijen* opgebragt, voor de weduwe van den dapperen *sappeur* CHRISTIAAN SCHOLTEN, van *Weesp*.

KUNEGUNDE.

O! mogen wij dit ook weten vader?

De heer VAN K.

Gaarne. Bij gelegenheid der groote militaire manoeuvres in den bovengemelden kamp, waarbij, waarschijnlijk bij vergissing, zich een scherpe patroon bevond, trof dit schot ongelukkig den dapperen SCHOLTEN, die kort daarna aan die wond stierf. Toen vereenigden zich de evengenoemde prinsen, hoofdofficieren en manschappen, en bragten voor de achtergeblevene weduwe en hare twee minderjarige kinderen, de aanzienlijke som van f 931,22 ½ bijeen, welke aan het geëerbiedigd stedelijk bestuur van *Weesp* werd ter hand gesteld, met vereerende uitnoodiging, om volgens

de hun loffelijk bekende wijsheid en voorzigtigheid, daardoor zoo veel mogelijk het lot van deze weduwe te verzachten en in de toekomst te voorzien.

HUGO.

Dat is regt braaf, dat is edel.

De heer VAN K.

Zelfs in onze overzeesche bezittingen, bleven onze landgenooten geene koele aanschouwers van de edele karaktertrekken der Nederlanders, neen! te *Sourabaija*, vormden eenige tooneelminnaren het ontwerp, en voerden het ook werkelijk uit, om eene tooneelvoorstelling te geven, ten voordeele van het moederland, en ten bewijze, dat dit ontwerp eenen goeden bijval vond, strekke de buitengewoon groote opbrengst dezer representatie, waardoor men twee duizend vijf honderd guldens konde overmaken ter stijving van 's lands schatkist.

EMMA.

Och mogten, na zoo vele opofferingen en bewijzen van vaderlandsliefde, van onverschrokken *heldendaden* en *edele karaktertrekken*, zich ons geëerbiedigd vorstelijk

geslacht, met hoogstdezelv's getrouwe onderdanen, eens in eenen gelukkigen vrede verblijden.

De heer VAN K.

Ja, lieve EMMA, hierop zeggen wij vangerscher harte *amen*, en welligt dat, volgens mijn inzien, die dagen niet ver meer af zijn, dagen, waarin wij het loon zullen genieten, voor onze bewezen *trouw, moed en geduld*; want de goede regtvaardige zaak moet eindelijk zegepralen. O, EMMA! dan zullen wij, hoop ik, de voorspelling bewaarheid zien van wijle onze groote dichteres, mevrouw BILDERDIJK.

De lieve vrede slaat zijne oogen,
Met teedre blijdschap neêr van de overaardsche bogen,
En biedt ons malsche rozenblaân
En palmen aan,
Om koning WILLEMS voet ten zacht tapijt te spreiden,
Ja, vloer' zij hem het donzigst pad,
Die reeds zoo lang op distlen trad,
En nimmer andre zuchten had,
Dan heil en deugden uit te breiden!

Gezegend *Holland!* buig de knien,
Gij zult uw kroost gelukkig zien,
Erkent 't, en, nimmer dankens moede,
Beveel deez' heilvorst in Gods hoede,

Wiens deugd u de eeuw van goud met schooner glans
voerspelt!

Die *Holland* met de alouden luister,
Zal doen herrijzen uit het duister,

Waarin verdrukking 't hield bekneeld!

Die de ongekrenkten roem der eerbiedwaarde vaadren,
Zoo ver de zon haar gloënde raadren,
Om 's aardrijks schuddende assen drijft,
Bij 't nageslacht zal uit doen schittren,
Een roem, die magt- en rijksbezittren,
Ten voorwerp van bewondering blijft!

EMMA.

O! de hemel geve dat wij die tijden za-
men mogen beleven, vader! dan zal alles
bloeijen, en zullen wij ons in den roem der
gehoorde heldendaden en edele karakter-
trekken van onze landgenooten dubbel ver-
heugen!

HUGO.

Ja, dan zullen wij ook, met dubbele
geestdrift, bij het terugzien op het gebeur-
de en hoe onze dappere schutters zich heb-
ben gedragen, de regels van den dichter
WISELIUS met vuur opzeggen:

Wanneer de Batavier zich 't harte voelt verhitten,
Door zucht naar oorlogsroem, dat nooit in 't strijden faalt,
Dan is op aard geen volk, dat bij die helden haalt;

Dan is die koelheid, hun zoo dwaas als feil verweten,
 In 't daaglijks leven hun zoo nuttig, ras vergeten,
 En in een vuur verkeerd, dat als een *Etna* blaakt.

De heer VAN K.

Bravo, mijn zoon! het verheugt mij, dat
 gij deze regels onthouden hebt, ik herinner
 mij het oogenblik waarop ik u dezelve het
 eerst liet hooren.

MINA.

Dat was bij het lezen van de gevechten
 te *Houthalen*, en der overige plaatsen,
 waar ook de Amsterdamsche schutterij zich
 zoo voorbeeldig gedroeg; ja, ja, wij verge-
 ten ook de geliefkoosde plekjes niet, waar-
 op vader zoo gaarne terug ziet.

De heer VAN K.

De liefde voor zijn land is ieder aangeboren!

zegt vader VONDEL, en in naauwer bepaling
 durf ik dit wel toepassen op mijnen ge-
 boortegrond, en wie hier onverschillig voor
 is, het zij voor zijne geboorteplaats, of in
 ruimer betrekking voor zijn vaderland, die
 moeten de regels van den vaderlandschen

zanger HELMERS, vreesselijk in de ooren klinken, voor zijne *Hollandsche Natie*, die HUGO zich zeker wel herinnert?

HUGO.

Herinnert, vader!... ik vergeet ze nooit.
(*met ernst en nadruk*)

Dat hij verga, die diep verbasterd,
Den vaderlandschen grond miskent,
Den grond van zijn geboorte lastert,
En 't heilig graf der vadren schendt;
Hij leev', maar leve een slaaf van slaven,
Zijn rif, verworpen onbegraven,
Zij 't aas waarop 't gevogelt brast,
Zijn naam zij elk een vloek in de ooren,
En 't kroost, dien onverlaat gehoren,
Blijv' eeuwig met dien vloek belast!

19.

De heer VAN K.

Van edele Hollandsche trouw doordrongen,
handelde roemenswaardig de cerbiedwaardige
geestelijke, de roomsch katholieke pastoor VAN
HAREN. Deze behoorde als geestelijke tot het

garnizoen van *Mons*, in *Henegouwen*, en was oog- en oorgetuigen van het afschuwelijk verraad en den afval waaraan zich de bezetting binnen de stad schuldig maakte en haren wettigen opperheer ontrouw werd.

Dat zag en hoorde de eerbiedwaardige herder, bij wien de heerlijke woorden van het Evangelie niet bloot op de lippen, maar ook in het hart lagen, hij, die het voorschrift kende van trouw, eenmaal door JEZUS aan de valsche schriftgeleerden gegeven: *« Geeft den keizer wat des keizers is ; »* en dit gebod hield, in weinige woorden, de verpligting in, *van trouw en gehoorzaamheid aan zijnen wettigen opperheer*, en van die grondbeginselen doordrongen en bezielde, weifelde de brave pastoor VAN HAREN geen oogenblik in zijnen pligt, en door kloeke tegenwoordigheid van geest, wist hij zich meester te maken van het Hollandsche vaandel van zijn regiment, wond dat dierbaar kleinood zich om het lijf en bragt het, langs min bekende wegen en vele gevaren, aangegrimd door muiterij en verraad, in de handen van onzen geëerbiedigden koning over.

HUGO.

Dat is een brave geestelijke! die bleef
zijn' koning getrouw.

De heer VAN K.

Ja, HUGO! eer, lof en dank dien bra-
ven pastoor!... wie dus het vaandel van
zijnen wereldschen meester naar regt en
billijkheid getrouw blijft, hoe trouw zal
die herder niet zijne verhevene roeping,
als tolk van den hemelschen Opperheer,
volgen, en goede getrouwe onderdanen en
weldenkende, verdraagzame en verlichte
Christenen vormen!

Lof en eer den vromen man,
Die, zijn eed en plicht indachtig,
Door daden, waar hij mag en kan,
Of door woorden, stout en krachtig
Toont, dat JEZUS reine leer,
Een voorbeeld is van *deugd en eer*.

En hiermede, mijne lievelingen! zullen
wij onze tegenwoordige wandelingen eindi-
gigen en onze gesprekken sluiten. Welligt
gaat de toekomst van groote gebeurtenissen,
van allermerkwaardigste heldenfeiten en
edele karaktertrekken zwanger, dan, ja
dan zullen wij, in het toekomende voor-

jaar, onze wandelingen hervatten, en bij het herdenken aan zoo vele, ons dubbel dierbare gebeurtenissen, ons verheugen in het voorregt, ons door den Hemel geschenken, dat wij Nederlanders, en de daden van onze landgenooten voor ons niet te vergeefs zijn. Ja, dan zullen wij, in de volste overtuiging des gemoeds, en zoo wij hopen na het verkrijgen van eenen eerlijken vrede, op billijke en regtmatige voorwaarden, met onzen vaderlandschen dichter VAN LENNEP uitroepen:

Zalig zijt ge, o *Nederlanden*!
 Die op zulke helden bouwt,
 Die aan zoo volwaarde handen,
 't Heil des onderdaans betrouwt.
 De eerkroon die u blijft omgeven,
 Ziet ook bij de laatste neven
 d'Ouden luister nooit verdoofd,
 Als uw trouwe burgerscharen
 Zich in 't barnen der gevaren,
 Om den troon huns konings scharen,
 En *Oranje* staat aan 't hoofd.

Hartelijk bedankten het viertal luistergrage kinderen hunnen vader voor al het gehoorde, bewaarden hetzelfde diep in hunne

jeugdige harten, en beloofden tevens, wat hun ook in later jaren mogt overkomen, altijd te zullen toonen, dat zij, trouw aan hunnen wettigen vorst en het lieve vaderland, den naam van *Nederlanders* waardig waren.

pp

XIV 266

434.4
HELDEN

Digitized by Google